

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

UAB „PASVALIO VANDENYS“ VEIKLOS AUDITO ATASKAITA

2020 m. spalio 30 d. Nr. A- 3

Pasvalys

Su veiklos audito ataskaita galima susipažinti
Pasvalio rajono savivaldybės interneto puslapyje
adresu www.pasvalys.lt

Pasvalio rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba – biudžetinė įstaiga, prižiūrinti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

Kontrolės ir audito tarnyba atlieka išorės finansinius ir veiklos auditus Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės valdomose įmonėse.

Tarnybos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais.

Kontrolės ir audito tarnyba teikdama pastebėjimus ir rekomendacijas siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą rajono bendruomenei, skatinti atskaitingumą, į rezultatus ir žmonių poreikius orientuotą valdymą, Savivaldybės turto, finansų valymo ir kontrolės sistemų pažangą.

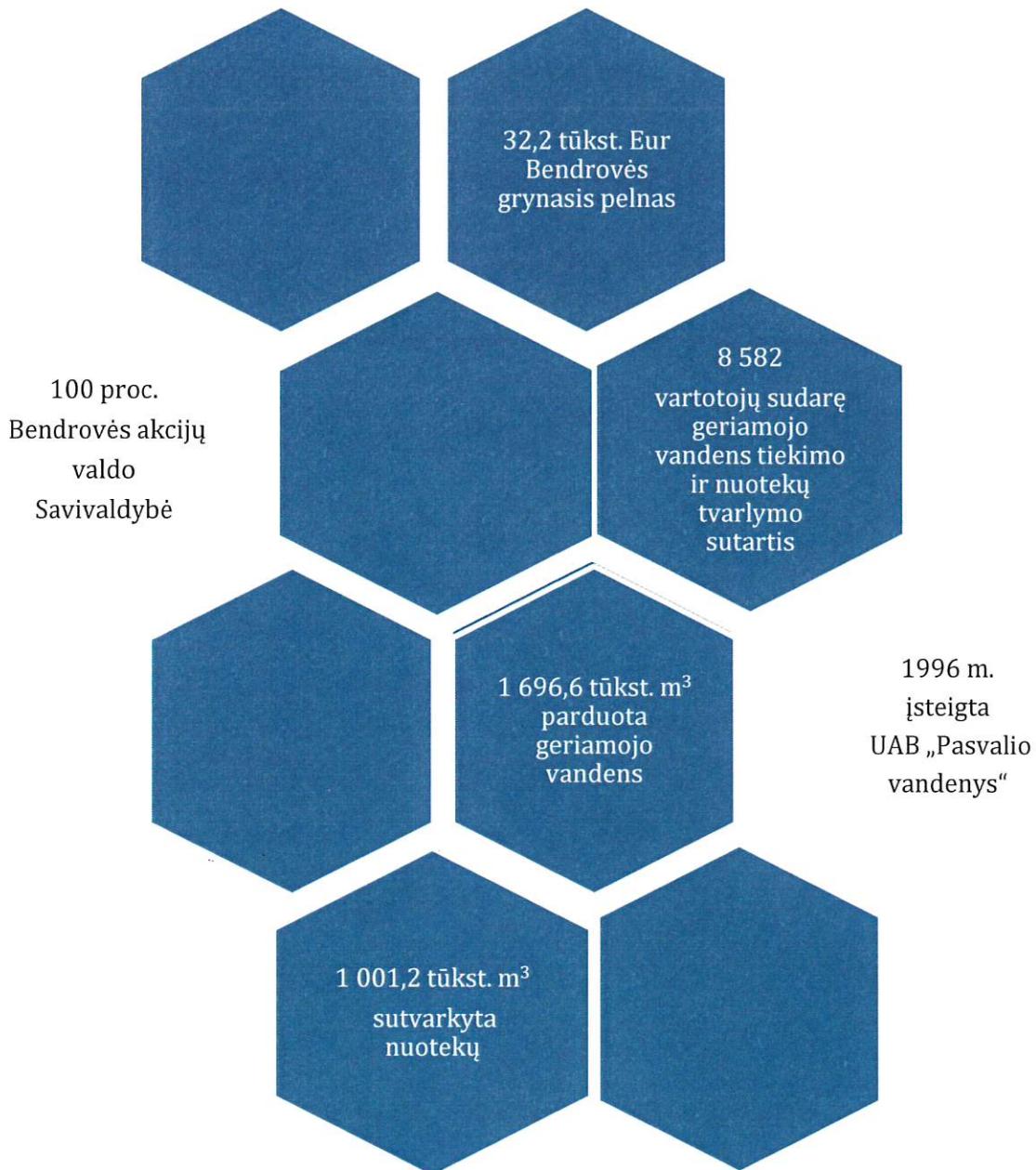
Auditą atliko: Ilma Paliukėnaitė (grupės vadovė), Rima Juodokienė

Audito ataskaita pateikta: UAB „Pasvalio vandenys“, Pasvalio rajono savivaldybės Merui, Pasvalio rajono savivaldybės administracijai.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
IŽANGA.....	10
AUDITO REZULTATAI	12
1. BENDROVĖS VEIKLOS REZULTATYVUMO ĮVERTINTI NEGALĘJOME	12
1.1. Bendrovės strateginio planavimo dokumentai neatitinka teisés aktų reikalavimų	12
1.2. Direktorius darbo užmokestis neskatina siekti geresnių veiklos rezultatų	15
1.3. Savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo strategija neįgyvendinta.....	15
2. BENDROVĖS FINANSINIAI RODIKLIAI	17
2.1. Bendrovės veikla pelninga, tačiau jos pelningumo rodikliai žemi	17
2.2. Bendrovė finansiškai stabili, bet mokumo rodikliai prastėja	19
3. APSKAITOS IR TURTO VALDYMO PROBLE莫斯	20
3.1. Bendrovei perduoto turto apskaita	20
3.2. Bendrovei perduoto/neperduoto turto valdymas ir naudojimas.....	23
3.3. Bendrovės nuosavybės teise valdomo turto apskaita	24
3.4. Atostoginių kaupinių inventorizacija	27
4. FINANSINIUS IR ŽMOGIŠKUOSIUS IŠTEKLIUS BENDROVĖ VALDO ATSAKINGAI	27
4.1. Darbo organizavimas Bendrovėje racionalus.....	27
4.2. Viešieji pirkimai organizuojami skaidriai	29
5. TEIKIAMŲ PASLAUGŲ KAINOS PATVIRTINTOS LAIKANTIS TEISÈS AKTÙ	29
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	31
PRIEDAI.....	33
Santrumpos ir sąvokos	33
Audito metodai ir apimtis	34

PAGRINDINIAI FAKTAI

SANTRAUKA

Audito svarba

Uždaroji akcinė bendrovė „Pasvalio vandenys“ įsteigta Pasvalio rajono tarybos 1996 m. balandžio mėn. 24 d. sprendimu Nr. 116. Tai akcinio kapitalo pagrindu pagal Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymą veikianti įmonė. Uždarosios akcinės bendrovės „PASVALIO VANDENYS“ 100 proc. akcininkas yra Pasvalio rajono savivaldybė. Savivaldybei nuosavybės teise priklausančių bendrovių akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises reglamentuoja Lietuvos Respublikos ir savivaldybės institucijų teisés aktai.

Uždarosios akcinės bendrovės „PASVALIO VANDENYS“ pagrindinė veikla – viešujų paslaugų teikimas. Bendrovės pagrindinės veiklos kryptys:

– geriamojo vandens surinkimas, valymas ir tiekimas vartotojams;

– nuotekų tvarkymas ir išvalyto vandens išleidimas į atvirus telkinius bei šiam tikslui skirtų statinių eksploatacija ir remontas.

Bendrovė turi teisę užsiimti ir kita Lietuvos Respublikos įstatymų nedraudžiama ūkine komercine veikla teisés aktų nustatyta tvarka. Licencijuojama veikla vykdoma tik gavus visus reikalingus leidimus ir licencijas.

Savivaldybės valdoma įmonė – visų mokesčių mokėtojų turtas, todėl ji privalo teikti kokybiškas viešasias paslaugas bendruomenei ekonomiškai ir racionaliai naudodama išteklius ir užtikrindama efektyvią ir rezultatyvią veiklą. Siekiant veiklos tikslų, labai svarbus yra įmonės veiklos analizavimas, įvairių finansinių rodiklių vertinimas. Finansinė analizė gali padėti atrasti silpnąsias veiklos puses ir pasirinkti tinkamą veiklos strategiją.

Valstybės valdomų įmonių (toliau – VVĮ) gerojo valdymo politika Lietuvoje remiasi Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Valstybės valdomų įmonių valdymo gairėmis (toliau – EBPO gairės), kuriose yra pateikti pagrindiniai gerojo valdymo principai ir kurios yra pripažystamos kaip vienos pažangiausių VVĮ valdymo klausimais.

Savivaldybių valdomų įmonių (toliau – SVĮ) srityje taikyti EBPO gaires taikyti néra privalu tačiau gairėse pažymėta, kad jos yra tinkamos SVĮ, todėl jas taikyti svarbu, norint būti tikra pažangia valstybinės organizacijos dalimi.

Bendrovės valdysenos politiką vertinome atsižvelgdami į principus, kurie taikomi VVĮ valdysenoje.

Aiški Bendrovės organizacinė struktūra, racionalus darbo funkcijų paskirstymas ir veiklos pokyčių analizė turi tiesioginės įtakos Bendrovės veiklos rezultatams ir keliamų tikslų pasiekimui. Tinkamai sukurta ir gerai veikianti Bendrovės darbo organizavimo sistema leidžia efektyviai ir racionaliai valdyti žmogiškuosius ir piniginius išteklius. Siekiant nustatyti ir įvertinti Bendrovės darbo organizavimo privalumus ir trūkumus bei tobulinimo galimybes, audito metu analizavome Bendrovės finansinius ir ekonominius rodiklius, darbo organizavimo ir išteklių valdymo sistemas.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti Bendrovės veiklą efektyvumo, ekonomiškumo ir rezultatyvumo aspektais.

Audito objektas – Bendrovės veikla.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar Bendrovės veikla efektyvi ir pelninga;
- ar Bendrovė racionaliai naudoja ir valdo turimus išteklius;

Audituojamas subjektas – UAB „Pasvalio vandenys“, juridinio asmens kodas – 169236961, buveinės adresas – Panevėžio g. 21, Pasvalys.

Audituojamas laikotarpis – 2019 metai. Finansinių rodiklių analizės tikslais naudojami 2017-2018 metų duomenys.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus¹ ir tarptautinius aukščiausiuju audito institucijų standartus (TAAIS)². Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (34 psl.)

Pagrindiniai audito rezultatai

Audito metu nustatėme, kad Bendrovė turimus išteklius valdo ir naudoja racionaliai, tačiau jos veiklos rezultatyvumo įvertinti negalėjome.

1. Bendrovės veiklos rezultatyvumo įvertinti negalėjome

Bendrovės strateginio planavimo dokumentai neatitinka teisės aktų reikalavimų

Bendrovė vadovavosi Bendrovės valdybos 2015 metais patvirtintu UAB „Pasvalio vandenys“ veiklos planu 2015-2019 metams. Planas neatitinka strateginiams planams keliamų reikalavimų: nepateikta aplinkos bei išteklių analizė, nesuformuota misija, trumpalaikiai vienerių metų ir ilgalaikiai strateginiai tikslai ir uždaviniai tikslams pasiekti, tikslų vertinimo kriterijai. Planas per penkis metus nei karto nebuvvo peržiūrėtas. Metinių veiklos planų Bendrovė nerengė, metiniai (trumpalaikiai) veiklos tikslai, kaip reikalauja Savivaldybės tarybos patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės valdomų uždarųjų akcinių bendrovių veiklos tikslų nustatymo ir jų vertinimo tvarkos aprašas, Bendrovei nenustatyti.

Kadangi Bendrovei nebuvvo suformuoti aiškūs tikslai, prioritetenės veiklos kryptys, uždaviniai, įgyvendinimo vertinimo rodikliai, negalime įvertinti Bendrovės veiklos rezultatyvumo (1.1. poskyris).

Direktorius darbo užmokestis neskatina siekti geresnių veiklos rezultatų

Bendrovės direktorius išrinktas ir į pareigas paskirtas nuo 2020 m. gegužės 5 d., bet veiklos užduotys 2020 metams nenustatytos. Jos nebuvvo nustatytos ir 2019 metams. 2018 metams Bendrovės valdyba veiklos užduotis Bendrovės direktoriui buvo nustačiusi, tačiau jų įgyvendinimo neanalizavo ir nevertino. Bendrovės vadovo darbo užmokestis nesiejamas su Bendrovės veiklos rezultatais (1.2. poskyris).

Savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo strategija neįgyvendinta

2010 metais Savivaldybės tarybos patvirtinto Pasvalio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano įgyvendinimo stebėsena nebuvvo vykdoma, nerengiamos stebėsenos ataskaitos. Plane iškelti tikslai – iki 2014 m. gruodžio 31 d. aprūpinti 95 procentus savivaldybės gyventojų viešojo vandens tiekėjo tiekiamu vandeniu ir teikiamomis nuotekų

¹ Valstybės kontrolerius 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

² 3000 TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą: <http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=350>.

tvarkymo paslaugomis – neigyvendinti. Pagrindinės neigyvendinimo priežastys: 1) Plane suformuota per daug optimistinė Savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros vizija, nepagrįsta realiaus finansavimo šaltiniai; 2) nepakankamai konstruktyvus bendradarbiavimas tarp Savivaldybės administracijos, kaip Plano organizatoriaus, ir Bendrovės, kurią Savivaldybės taryba paskyrė viešaja geriamojo vandens tiekėja ir nuotekų tvarkytoja Pasvalio rajono savivaldybės viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijoje (1.3 poskyris).

2. Bendrovės finansiniai rodikliai

Bendrovės veikla pelninga, tačiau jos pelningumo rodikliai žemi

Bendrovės pajamos ir sąnaudos 2017-2019 metais tolygiai (vidutiniškai 2 proc.) kasmet didėjo, išskyrus staigū pajamų padidėjimą (8 proc.) 2018 metais. Bendrovės veikla pelninga, tačiau uždirbamas pelnas nėra didelis. Savivaldybė, kaip Bendrovės savininkė, nėra nustačiusi siektino dividendų pajamingumo rodiklio. Iš Bendrovės paskirstytino pelno 2017 ir 2018 metais Savivaldybės taryba į Savivaldybės biudžetą 2017 ir 2018 metais skyrė, o 2019 metais – neskyrė dividendų.

Bendrovės turto pelningumo ir nuosavo kapitalo rodikliai 2017-2019 metais žemi. Jie rodo, kad Bendrovė gali susidurti su gamybinio kapitalo atnaujinimo sunkumais, nes yra didelio gamybinio kapitalo įmonė, kurios trečdalis ilgalaikio turto nusidėvėjęs (2.1. poskyris).

Bendrovė finansiškai stabili, bet mokumo rodikliai prastėja

Mokumo problemų Bendrovė šiuo metu neturi – mokumo rodiklių analizė rodo efektyvų piniginių lėšų panaudojimą, atsakingą finansų ir pinigų srautų valdymą, tačiau sparčiai prasėjantys likvidumo rodikliai rodo Bendrovės finansinio stabilumo mažėjimą (2.2. poskyris).

3. Turto valdymo problemas

Bendrovei perduoto turto apskaita

Bendrovė eksplotuoja turtą, kurį Savivaldybės administracija buvo perdavusi naudoti panaudos pagrindu, tačiau sutartys pasibaigę ir neatnaujintos nuo 2019-12-31. Bendrovė apskaitoje neapskaitė ir neskaičiavo nusidėvėjimo turtui, kurį Savivaldybės administracija perdavė veiklai vykdyti pagal patikėjimo sutartį.

Bendrovė Nekilnojamajo turto registre neregistravo nei panaudos nei patikėjimo sutarčių.

Savivaldybė perdavė eksplotuoti Bendrovei turtą, kuris neapskaitytas Savivaldybės administracijos apskaitoje ir auditu metu neradome įrodymų, kad turtas nuosavybės teise priklauso Savivaldybei. Savivaldybėje nuo 2010 m. nebuvo sprendžiami videntvarkai naudojamo turto pripažinimo bešeimininkiais ir įteisinimo klausimai (3.1. poskyris).

Bendrovei perduoto/neperduoto turto valdymas ir naudojimas

Bendrovė savo veikloje naudoja turtą, kuris jokiais teisės aktais neperduotas naudojimui arba nenaudoja perduoto pagal panaudos ir patikėjimo sutartis turto, tačiau nesikreipia dėl nenaudojamo turto grąžinimo Savivaldybės administracijai. Bendrovei neperduoti visi su vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo funkcija susiję objektai, nuosavybės teise priklausantys Savivaldybei (3.2. poskyris).

Bendrovės nuosavybės teise valdomo turto apskaita

Bendrovė ilgalaikį materialujį turtą įveda į eksplotaciją vėliau nei turtas parengiamas naudojimui, todėl nusidėvėjimą pradedamas skaičiuoti pavėluotai.

Ne visas Bendrovėje apskaitytas turtas įregistruotas Nekilnojamojo turto registre, o atliekama kasmetinė turto inventorizacija turi trūkumų.

Tiek Savivaldybės administracijos, tiek Bendrovės apskaitoje registruota Bendrovės veikloje nebenaudojamo, nereikalingo turto – vandens bokštai, dėl kurių nepriimti sprendimai pripažinti nereikalingais ir nesprendžiamas jų tolimesnis likimas (3.3. poskyris).

Atostoginių kaupinių inventorizacija

Audito metu nustatėme kasmetinių atostogų nustatyto, apskaičiavimo, suteikimo klaidų ir neatitikimų, kurie audito metu buvo taisomi ir dalis jų ištaisyta (3.4. poskyris).

4. Finansinius ir žmogiškuosius išteklius Bendrovė valdo atsakingai

Darbo organizavimas Bendrovėje rationalus

Bendrovės darbo organizavimą reglamentuojantys lokaliniai teisės aktai parengti laikantis teisės aktų reikalavimų, o nustatyta valdymo struktūra užtikrina pakankamai rationalų ir efektyvų žmogiškųjų išteklių panaudojimą.

Sukurta Darbo apmokėjimo sistema leidžia rationaliai paskirstyti ir naudoti finansinius išteklius. Darbo užmokestis darbuotojams nustatomas, apskaičiuojamas ir išmokamas vadovaujantis teisės aktais (4.1. poskyris).

Viešieji pirkimai organizuojami skaidriai

Neatitikimų Bendrovei organizuojant ir vykdant viešuosius pirkimus nenustatėme – lėšos prekėms, paslaugoms ir darbams pirkti panaudotos ekonomiškai, įsigyta tai, kas reikalinga (4.2. poskyris).

5. Teikiamu paslaugų kainos patvirtintos laikantis teisės aktų

Bendrovės tiekimo vandens ir nuotekų tvarkymo kainos patvirtintos laikantis teisės aktų reikalavimų ir yra mažiausios tarp III grupei priklausančių vandens tiekimo įmonių (5 skyrius).

Rekomendacijos

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (31 psl.).

Rekomendacijos Savivaldybės administracijai:

1. Kasmet nustatyti ir patvirtinti veiklos užduotis UAB „Pasvalio vandenys“ direktoriui, pradedant 2021 metais (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
2. Patikslinti ir/ ar parengti naujai Pasvalio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą, užtikrinti nuolatinę jo stebėseną ir ataskaitų parengimą (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
3. Siekiant, kad gyventojai būtų aprūpinami aukštos kokybės geriamuoju vandeniu, sparčiau spręsti bešeimininkio ir kitų subjektų valdomų videntiekos objektų perdavimo UAB „Pasvalio vandenys“ klausimą (1-asis ir 3-asis pagrindiniai audito rezultatai).

4. Išsiaiškinti turto, perduoto Bendrovei pagal panaudos sutartis (Nakiškių, Kraštų, Valakėlių kaimuose), ir Administracijos direktoriaus įsakymais (be sutarčių) laikinai eksploatuoti turto nuosavybės priklausomybę ir spręsti šio turto apskaitos klausimą (3-asis pagrindinis auditu rezultatas).
5. Perduoti UAB „Pasvalio vandenys“ eksploatuoti geriamojo vandens tiekimui ir nuotekų tvarkymui reikalingus objektus, esančius Savivaldybės apskaitoje (3-asis pagrindinis auditu rezultatas).
6. Priimti sprendimus dėl nenaudojamo, nereikalingo UAB „Pasvalio vandenys“ funkcijoms vykdyti turto (3-asis pagrindinis auditu rezultatas).

Rekomendacijos UAB „Pasvalio vandenys“:

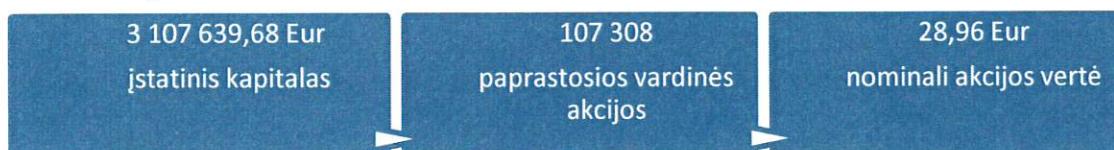
7. Inicijuoti naujų sutarčių sudarymą, Bendrovės eksploatuojamam turtui, kurio sutartys yra pasibaigę (3-asis pagrindinis auditu rezultatas).
8. Nekilnojamojo turto registre įregistruoti visą Bendrovės registruotiną turtą bei turto panaudos ir patikėjimo sutartis (3-asis pagrindinis auditu rezultatas).
9. Gražinti Savivaldybės administracijai Bendrovės veikloje nenaudojamą, nereikalingą funkcijoms vykdyti, Savivaldybės turtą (3-asis pagrindinis auditu rezultatas).
10. Užtikrinti, kad turtas būtų įvedamas į eksploataciją iš karto, kai parengiamas naudojimui (3-asis pagrindinis auditu rezultatas).
11. Padidinus ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą, nusidėvėjimą skaičiuoti pagal Verslo apskaitos standartų nuostatas (3-asis pagrindinis auditu rezultatas).
12. Inventorizaciją atliki teisės aktų nustatyta tvarka (3-asis pagrindinis auditu rezultatas).
13. Priimti sprendimus dėl veikloje nenaudojamo, nereikalingo Bendrovės turto (3-asis pagrindinis auditu rezultatas).

ĮŽANGA

Vanduo – tai ne komercinė prekė, o viešoji gėrybė ir ribotas išteklius, kuris turi būti saugomas ir naudojamas tausiai, tiek kokybės, tiek kiekybės atžvilgiu. Vanduo daug skirtingu būdų intensyviai naudojamas įvairių sektorių.

Viena iš Savivaldybės savarankiškų funkcijų – geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas³. Savivaldybės institucijos turi siekti, kad pagal geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus visi Savivaldybės gyventojai gautų saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas arba turėtų galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) individualiai tvarkytis nuotekas⁴.

Igyvendindama šią funkciją, Savivaldybė įsteigė ir valdo nuosavybės teise geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymą teikiančią Bendrovę. Bendrovė yra ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, kuris savo veikloje vadovaujasi Civiliniu kodeksu, Akcinių bendrovių įstatymu, kitais įstatymais bei teisės aktais, Bendrovės įstatais⁵.

1 pav. Bendrovė įstatinis kapitalas
Šaltinis: Kontrolės ir auditų tarnyba pagal Bendrovės įstatų duomenis

Įstatuose numatyta, kad Bendrovė gali organizuoti arba vykdyti ir kitą ūkinę veiklą, neprieštaraujančią Lietuvos Respublikos įstatymams. Papildoma Bendrovės veikla – santechnikos darbai, turto nuoma, kuri užima nežymią dalį Bendrovės veikloje.

1 lentelė. Bendrovės įplaukos 2019 metais

IPLAUKOS, tūkst. Eur	ŠALTINIAI
977,98	Pajamos iš nuotekų realizavimo
593,01	Pajamos iš vandens realizavimo
94,86	Pardavimo kainos pajamos
88,99	Kitos pajamos:
33,9	– už padidintą taršą
24,6	– transporto nuoma
25,0	– pajamos už paviršines nuotekas
4,1	– kitos pajamos
1,4	– patalpų nuoma
1 754,84	Viso

Šaltinis: Kontrolės ir auditų tarnyba pagal Bendrovės apskaitos duomenis

Finansinių ataskaitų duomenimis, Bendrovės veikla 2019 m. laikotarpiu buvo pelninga. Bendrovės veiklos pelningumas – 1,8 proc., ji uždirbo 32,2 tūkst. Eur grynojo pelno.

Bendrovės organai: visuotinis akcininkų susirinkimas, vienasmenis valdymo organas – Bendrovės vadovas, kolegialus valdymo organas – valdyba (iki 2019-04-30). Bendrovės organai privalo veikti Bendrovės ir jos akcininkų naudai, vadovautis įstatymais, kitais teisės aktais, Bendrovės įstatais⁶. Bendrovės valdymo organų kompetenciją nustato Akcinių bendrovių, Vietos savivaldos įstatymai,

³ LR Vietos savivaldos įstatymo, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 6 str. 30 p.

⁴ LR Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo, 2006-07-13 Nr. X-764 (su vėlesniais pakeitimais), 12 str. 2p.

⁵ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugpjūčio 21 d. sprendimas Nr. T1-159 „Dėl uždarosios akcinės bendrovės „Pasvalio vandenys“ įstatų patvirtinimo“.

⁶ LR Akcinių bendrovių statymo 19 str. 8 d.

Savivaldybės tarybos sprendimai, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai, kiti teisės aktai ir Bendrovės įstatai.

Savivaldybės taryba išrinko⁷ Bendrovės valdybą ketverių metų kadencijai iš penkių narių. 2019 m. balandžio 30 d. pasibaigus išrinktos valdybos kadencijai, buvo pakeisti Bendrovės įstatai, kuriuose kolegialius valdymo organo sudarymas nebenumatytas.

Bendrovės įstatuose nustatyti valdymo organai.

VISUOTINIS AKCININKŲ SUSIRINKIMAS – SAVIVALDYBĖS TARYBA

VIENASMENIS VALDYMO ORGANAS – DIREKTORIUS

2 pav. Bendrovės valdymo organai.

Šaltinis: Kontrolės ir auditu tarnyba pagal Bendrovės įstatų duomenis

Bendrovėje 2019 metais dirbo vidutiniškai 50 darbuotojų. Bendrovės direktoriumi iki 2019 m. balandžio 5 d. dirbo Algimantas Mataitis, nuo 2019 m. balandžio 6 d. iki 2020 m. gegužės 3 d. direktoriaus pareigas laikinai éjo Linas Janeliūnas, nuo 2020 m. gegužės 4 d. Bendrovės direktoriumi 5 metų kadencijai išrinktas Algimantas Mataitis⁸.

Įvertinę auditu metu surinktus įrodymus, pateikéme išvadas ir rekomendacijas, kurias tinkamai įgyvendinus būtų:

- nustatomi tikslai ir būdai jiems įgyvendinti;
- geriau planuojama, organizuojama ir vykdoma Bendrovės veikla;
- teisingai įvertinamas veiklos efektyvumas;
- galima įvertinti pasiektus rezultatus;
- analizuojama ir prižiūrima Bendrovės veikla.

Išvados padarytos remiantis Bendrovės dokumentų ir duomenų analize. Jeigu prašomų pateikiti dokumentų ar duomenų nebuvo pateikta, laikoma, kad jų nėra.

⁷ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 25 d. sprendimas Nr. T1-60 „Dėl UAB „Pasvalio vandenys“ valdybos išrinkimo.

⁸ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2020 m. balandžio 29 d. sprendimas Nr. T1-93 „Dėl Algimanto Mataičio išrinkimo uždarosios akcinės bendrovės „Pasvalio vandenys“ direktoriumi“.

AUDITO REZULTATAI

1. Bendrovė veiklą vykdo nuo 1996 m. Bendrovės pagrindinė veikla – geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas. Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas yra Lietuvos Respublikos institucijų reguliuojama veikla⁹. Bendrovė paskirta¹⁰ viešaja geriamojo vandens tiekėja ir nuotekų tvarkytoja Pasvalio rajono savivaldybės viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijoje. Jai pavesta vykdyti viešajį geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą Pasvalio rajono savivaldybės viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijoje.
- Apie 65 proc. geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros nuosavybės teise priklauso Bendrovei. Kita dalis priklauso Pasvalio rajono savivaldybei, privatiems asmenims ar yra bešeimininkis turtas. Bendrovė veiklos teritorijoje 2019-12-31 teikė geriamojo vandens tiekimo ir / ar nuotekų tvarkymo paslaugas 8 207 vartotojams ir 375 abonentams. Iš viso 8 582 abonentams. Su jais sudarytos sutartys dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugos teikimo. Daugiausia vandens (apie 63 proc.) suvartoja juridiniai asmenys–abonentai. Per 2019 metus Bendrovė patiekė 1 696,6 tūkst. kub. m. geriamojo vandens, išvalė 1 001,2 tūkst. kub. m. nuotekų.

1. BENDROVĖS VEIKLOS REZULTATYVUMO ĮVERTINTI NEGALĖJOME

2. Strateginis planavimas – procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai vykdyti įmonės misiją, pasiekti numatytais tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir personalo išteklius. Savivaldybės valdoma įmonė turi pasiekti jai iškeltus tikslus ir pateikti rezultatą. Kad galima būtų įvertinti gautą rezultatą, turi būti nustatyti aiškūs ir apskaičiuojami rodikliai, kuriais remiantis galima būtų vertinti įmonės veiklą. Nuo nustatyti rodiklių kokybės priklauso, ar bus galima įvertinti įmonės veiklos efektyvumą ir imtis veiksmų tobulinti ją. Rodiklių nustatymas yra įmonės valdymo organų ir savininkų kompetencija. Todėl yra labai svarbu nustatyti kokybiškus rodiklius, kad įmonės veikla būtų sklandi ir tēstinė, o visuomenei neštų naudą.
- Strateginiai veiklos planai turi būti peržiūrimi kiekvienais metais ir gali būti koreguojami. Tobulinimo tikslas – nuolat reaguoti į strategiškai svarbią informaciją, neleisti įmonei nukrypti nuo savo siekiamų tikslų ir užtikrinti, kad šie planai būtų įgyvendinami kokybiškai.

1.1. Bendrovės strateginio planavimo dokumentai neatitinka teisės aktų reikalavimų

3. Bendrovė turi turėti strateginius planus, kuriuose nustatyti aiškūs ilgalaikiai ir trumpalaikiai tikslai, uždaviniai, priemonės ir jų įgyvendinimo vertinimo rodikliai. Bendrovės veiklos rezultatyvumą galima įvertinti tikrinant strateginiame veiklos plane užsibrėžtiems tikslams pasiekti numatytaus priemonių įgyvendinimą. Strateginiai planai – komunikacijos tarp Savivaldybės ir Bendrovės valdymo, priežiūros organų bei vadovų priemonė.

⁹ LR Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas, 2006-07-13 Nr. X-764 (su vėlesniais pakeitimais), 4 str. 1-7 p.

¹⁰ LR Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 pakeitimo įstatymo, 2014- 06-12 Nr. XII-939, 3 str. savivaldybės buvo įpareigotos iki 2015 m. gruodžio 31 d. paskirti viešuosius geriamojo vandens tiekėjus, nuotekų tvarkytojus. Savivaldybės taryba 2015-12-22 sprendimu Nr. T1-195 įstatymo nuostatai įvykdė.

Savivaldybės taryba patvirtino¹¹ Pasvalio rajono savivaldybės valdomų uždarujų akcinių bendrovių veiklos tikslų nustatymo ir jų vertinimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas), kuriamė reglamentuota Savivaldybės valdomų bendrovių veiklos tikslų nustatymo ir jų įvykdymo vertinimo, strateginių planų rengimo tvarka.

Bendrovė 2019 metais vadovavosi UAB „Pasvalio vandenys“ veiklos planu 2015-2019 metams¹². Planas parengtas ne pagal strateginio planavimo metodiką¹³ ir Nuosavybės gaires¹⁴, nesivadovaujant Valdymo koordinavimo centro rekomendacijomis¹⁵. Jis patvirtintas iki įsigaliojant Savivaldybės tarybos patvirtintam Aprašui, o jam įsigaliojus – nebuvo patikslintas, todėl neatitinka Apraše keliamų reikalavimų: nepateikta aplinkos bei ištaklių analizė, nesuformuota misija, trumpalaikiai vienerių metų ir ilgalaikiai strateginiai tikslai ir uždaviniai tikslams pasiekti, tikslų vertinimo kriterijai.

4. Metinių veiklos planų Bendrovė nerengė, metiniai (trumpalaikiai) veiklos tikslai, kaip reikalauja Savivaldybės tarybos patvirtintas Aprašas¹⁶, Bendrovei nenustatyti.

UAB „Pasvalio vandenys“ 2015-2019 metų veiklos plane penkių metų laikotarpiui numatytos 44 priemonės vandens ir nuotekų infrastruktūros plėtrai ir teikiamų paslaugų kokybės gerinimui, kurių bendra planuojama vertė 5 388,5 tūkst. Eur, iš jų 2 559,3 tūkst. Eur ES struktūrinių fondų paramos lėšos, 2 829,2 tūkst. Eur – Bendrovės lėšos. Išanalizavus Bendrovės penkių metų veiklos plano įgyvendinimą nustatyta, kad ne visos priemonės buvo įgyvendintos.

2019 metams plane numatyta 13 priemonių¹⁷, iš kurių dvi liko neigvendintos:

- Bajorélių kaime neįrengtas geriamojo vandens gręžinys dėl pasikeitusios demografinės situacijos (kaime neliko vartotojų);
- neįsigyt Čižiškių kaimo videntiekos objektai, nes, Bendrovės direktoriaus teigimu, juos valdantys subjektai atsisakė parduoti.

5. Įgyvendintos priemonės. Visose Bendrovės eksploatuojamose vandenvietėse buvo įrengti geriamojo vandens gerinimo įrenginiai, užtikrinantys centralizuotai tiekiamo vandens kokybę, atlikti planuoti videntvarkos ir vandentalos infrastruktūros rekonstrukcijos bei plėtros projektais, remonto, priežiūros, aptarnavimo darbai. Investicinių projektų finansavimui per 2015-2019 metus Bendrovė pritraukė daugiau kaip 3 700 tūkst. Eur Europos Sajungos paramos lėšų (žr. 2 lentelę).

¹¹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018-09-26 sprendimas Nr. T1-208 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės valdomų uždarujų akcinių bendrovių veiklos tikslų nustatymo ir jų vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹² UAB „Pasvalio vandenys“ valdybos 2015-11-25 nutarimu Nr. VP-3 patvirtintas UAB „Pasvalio vandenys“ veiklos planas 2015-2019 metams.

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 827 Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo (su vėlesniais pakeitimais) patvirtinta Strateginio planavimo metodika.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-06-06 nutarimu Nr. 665 „Dėl valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“, (2015-06-17 nutarimo Nr. 619 nauja redakcija, galiojanti nuo 2015-06-23), patvirtintas Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašas.

¹⁵ Prieiga per internetą <https://governance.lt/valdysena-lietuvuje/#imoniu-strategijos>

¹⁶ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018-09-26 sprendimu Nr. T1-208 patvirtinto Pasvalio rajono savivaldybės valdomų uždarujų akcinių bendrovių veiklos tikslų nustatymo ir jų vertinimo tvarkos aprašo 6 punktas.

¹⁷ 1) Geriamojo vandens gerinimo įrenginių įrengimas Ličiūnų kaimo vandenvietėje; 2) Dažnių keitiklių įsigijimas; 3) Geriamojo vandens tiekimo giluminių siurblių įsigijimas; 4) Geriamojo vandens gerinimo įrenginių įrengimas Puškonų kaimo gyvenvietėje; 5) Videntiekio tinklų renovacija Pasvalio mieste; 6) Geriamojo vandens gręžinio įrengimas Nakiškių kaimė; 7) Geriamojo vandens gręžinio įrengimas Sabonių kaimė; 8) Geriamojo vandens gręžinio įrengimas Bajorélių kaimė; 9) Nuotekų fekalinių siurblių įsiginimas; 10) Duomenų perdavimo bei dispečerinio valdymo įrangos įdiegimas rajono gyvenviečių videntvarkos objektuose; 11) Čižiškių kaimo videntiekos objektų įsigijimas; 12) Geriamojo vandens apskaitos prietaisų įsigijimas ir montavimas; 13) Turto atstatomųjų darbų remontas ir medžiagos.

**2 lentelė. Informacija apie UAB „Pasvalio vandenys“ įgyvendintus investicinius projektus ir
Europos Sajungos investicijas 2015-2019 metais**

Eil. Nr.	Investicinio projekto pavadinimas	Proje kto užbai gimo metai	Projekto finansavimo šaltiniai (tūkst. Eur be PVM)			
			ES lėšos	Bendro vés lėšos	Skolint os lėšos	Kita
1.	Videntiekio ir nuotekų tinklų plėtra ir nuotekų valyklos statyba Daujėnų miestelyje	2020	1068,6	0	954,3	0
2.	Vandens tinklų renovacija Pasvalio mieste					
3.	Videntiekio ir nuotekų tinklų plėtra Krinčino miestelyje					
4.	Kiemelių kaimo nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcija	2019	40,8	83,4	0	0
5.	Grūžių kaimo nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcija	2019	33,1	88,6	0	0
6.	Saločių miestelio nuotekų valymo įrenginių remontas	2015	39,3	0	61,50	0
7.	Vandens gerinimo ir geležies šalinimo įrenginių statyba III etapas	2015	68,0	9,5	0	0
8.	Videntiekio ir nuotekų tinklų plėtra Pumpėnų mst.	2016	2452	13,9	0	129,6 SB lėšos
Iš viso			3701,8	195,4	1015,8	129,6

Šaltinis. UAB „Pasvalio vandenys“ duomenys

6. Neigvendintos priemonės:

- Per 2015 – 2019 metus Bendrovė planavo įsigyti 5 kitų subjektų valdomus videntvarkos objektus, bet įsigijo tik du – Pervalką ir Stačiūnų gyvenvietėse, o 3 objektų valdytojai¹⁸ atsisakė juos parduoti ar kitaip perleisti.
- 2016 metais planuota nuotekų siurblinės rekonstrukcija Vilniaus gatvėje Pasvalyje neatlikta, nes numatyta naujos siurblinės statyba.
- Neatlikta Aukštikalnių gyvenvietės nuotekų siurblinės rekonstrukcija, direktoriaus teigimu, dėl ribotų Bendrovės finansinių išteklių ir atsiradusių kitų neatidėliotinų darbų, kuriems reikalingi finansiniai ištekliai.
- 2017 metais Bendrovė planavo statyti garažus autotransportui, tačiau, direktoriaus teigimu, tai néra Bendrovės veiklos prioritetas, o planuota 50 tūkst. Eur investicija nukreipta vandens tiekimo paslaugų kokybės gerinimui.

7. Kadangi Bendrovei nebuvo suformuoti aiškūs tikslai, prioritetenės veiklos kryptys, uždaviniai, įgyvendinimo vertinimo rodikliai, negalime įvertinti Bendrovės veiklos rezultatyvumo. Pažymime, kad audito metu Bendrovės direktorius parengė Bendrovės strateginio veiklos plano 2020 – 2024 metams projektą pagal Aprašo¹⁹ reikalavimus ir pateikė tvirtinti Savivaldybės administracijos direktoriui, audito metu Administracijos direktorius veiklos planą patvirtino (2020-10-23 įsakymas Nr. DV-686).

Išvada. Negalime įvertinti Bendrovės veiklos rezultatyvumo dėl netinkamo Bendrovės ilgalaikio ir trumpalaikio veiklos strateginio planavimo.

¹⁸ Vilkagirio, Čižiškių ir Norgėlų gyvenvietėse.

¹⁹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. T1-208 patvirtinto Pasvalio rajono savivaldybės valdomų uždarujų akcinių bendrovių veiklos tikslų nustatymo ir jų vertinimo tvarkos aprašo 5 punktas.

1.2. Direktoriaus darbo užmokesčis neskatina siekti geresnių veiklos rezultatų

8. Siejant darbo užmokesčio dydį su pasiekiamais rezultatais, vadovas skatinamas siekti gerinti įmonės veiklos rezultatus, nes už gerą darbą bus atlyginama.

Bendrovės valdyba, 2015 metais savo kadencijos laikotarpiui išrinkusi Bendrovės direktorių, nustatė jo atlyginimą (fiksuarotą dydį)²⁰. Savivaldybės taryba nustatė²¹, kad Bendrovės vadovo mėnesinė alga susideda iš pastoviosios dalies, kuri nustatoma koeficientais, ir kintamosios dalies, priklausančios nuo bendrovei nustatyti uždavinių įgyvendinimo ir veiklos rezultatų. Valdyba 2017 metais Bendrovės vadovui nustatė mėnesinės algos pastoviąją dalį²², o 2018 metais suformulavo keturias veiklos užduotis 2018 metams²³.

Valdyba iki 2019 m. balandžio 1 d. turėjo apsvarstyti, įvertinti užduočių įgyvendinimą ir spręsti dėl mėnesinės algos kintamosios dalies Bendrovės direktoriui nustatymo. Susipažinę su Valdybos 2019 metų protokolais, nustatėme, kad Bendrovės 2018 metų veiklos rodiklių (rezultatų) įgyvendinimo ir direktoriaus mėnesinės algos kintamosios dalies nustatymo klausimas valdyboje nebuvo svarstytas.

Bendrovės direktorius, jo prašymu, buvo atleistas iš Bendrovės direktoriaus pareigų nuo 2019 m. balandžio 5 d.²⁴ Bendrovės direktorius išrinktas ir į pareigas paskirtas nuo 2020 m. gegužės 5 d.²⁵, bet veiklos užduotys 2020 metams nenustatyti.

Išvada. Bendrovės vadovo darbo užmokesčis nesiejamas su Bendrovės veiklos rezultatais.

1.3. Savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo strategija neįgyvendinta

9. Vykdyma Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo²⁶ nuostatas, Savivaldybės taryba 2010 metais patvirtino²⁷ Pasvalio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą (toliau – Plėtros specialusis planas), kuriame įtvirtinta vizija – iki 2014 m. gruodžio 31 d. aprūpinti 95 procentus savivaldybės gyventojų viešojo vandens tiekėjo tiekiamu vandeniu ir teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis. Plane nustatyta viešojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorija, apimanti Pasvalio, Joniškėlio miestus ir 63 rajono gyvenvietes, kurioje turi būti užtikrinama geriamojo vandens tiekimo viešoji paslauga. Pasirinkta aktyvi vandentvarkos ir vandenvulos plėtros koncepcija, kurios prioritetai yra ne tik vandens teikimo ir nuotekų tvarkymo įrenginių rekonstrukcijos, plėtros darbai, naujų įrenginių statyba, bet ir saugaus, kokybiško, higienos normas atitinkančio vandens užtikrinimas.
10. Patvirtinus planą, planavimo organizatorius – savivaldybės administracija, arba jos įgaliotas asmuo, privalo nuolat atlkti sprendinių įgyvendinimo stebėseną, teritorijos raidos tendencijas ir jų įtaką plano sprendinių įgyvendinimui ir kiekvienais metais parengti stebėsenos ataskaitą. Ataskaita turi būti parengta iki kitų metų sausio 31 dienos ir, ją parengus, skelbiama savivaldybės interneto svetainėje²⁸.

²⁰ UAB „Pasvalio vandenys“ valdybos 2015-08-03 protokolas Nr.VP-1.

²¹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2017-12-20 sprendimas Nr. T1-268 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės kontroliuojamų uždarųjų akcinių bendrovių vadovų darbo užmokesčio“.

²² UAB „Pasvalio vandenys“ valdybos 2017-12-21 protokolas Nr. VS-1.

²³ UAB „Pasvalio vandenys“ valdybos 2018-03-30 protokolas Nr. VS-1.

²⁴ UAB „Pasvalio vandenys“ valdybos 2019-04-01 protokolas Nr. VS-2.

²⁵ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2020-04-29 sprendimas Nr. T1-93.

²⁶ Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas Nr. X-764, 10 straipsnio 1 punktas.

²⁷ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2010-11-13 sprendimas Nr. T1-246 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano patvirtinimo“.

²⁸ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006-12-29 įsakymu Nr. D1-636 „Dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (su visais aktualiais pakeitimais) patvirtintų Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklių 44 p.

Savivaldybėje buvo skiriamas nepakankamas dėmesys Plėtros specialiojo plano įgyvendinimui: 2010 – 2019 metais nebuvo vykdoma sprendinių įgyvendinimo stebėsena, nebuvo kaupiama ir analizuojama informacija apie gyvenamujų vietovių, kuriose renovuota/pastatyta geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra ir (ar) jos sistemų skaičių, prisijungusių gyventojų ir gyventojų, kuriems sudaryta galimybė prisijungti prie naujai įrengtų geriamojo vandens tiekimo ir (ar) nuotekų tvarkymo infrastruktūros skaičių, investicijų poreikį, teritorijos raidos tendencijas ir jų įtaką plano sprendinių įgyvendinimui; nebuvo rengiamos stebėsenos ataskaitos teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Pagrindinis Plėtros specialiojo plano įgyvendintojas yra Bendrovė, kaip vienintelė viešoji geriamojo vandens tiekėja ir nuotekų tvarkytoja Savivaldybės teritorijoje²⁹. 2019 metų pabaigoje ji eksploatavo Pasvalio, Joniškėlio miestų bei 48 rajono gyvenviečių vandens tiekimo sistemas bei Pasvalio, Joniškėlio miestų ir 22 rajono gyvenviečių nuotekų šalinimo ir valymo sistemas. Geriamojo vandens tiekimo viešaja paslauga naudojosi apie 68 proc., o nuotekų tvarkymo viešaja paslauga – tik apie 44 proc. Savivaldybės gyventojų³⁰. 2009 metų duomenimis prie vandentiekio buvo prisijungę apie 61 proc., o prie kanalizacijos – 37 proc. Savivaldybės gyventojų³¹.

Auditu metu nustatyta, kad Bendrovė administruoja 5 277,1 tūkst. Eur pagal panaudos ir patikėjimo sutartis perduoto Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto, be to, Savivaldybės teritorijoje geriamojo vandens paslaugas teikia apie 14 kitų tiekėjų³² (kaimo bendruomenės, gyventojai ir pan.).

12. Įstatymu nustatyta, kad geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugą gali teikti tik Savivaldybės tarybos paskirtas viešasis geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas. Kitas geriamojo vandens tiekėjas ir (ar) nuotekų tvarkytojas šias paslaugas gali teikti tik tuo atveju, jeigu ji šias paslaugas teikė iki viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijos nustatymo, jo tiekiamas vanduo ir nuotekų tvarkymo paslaugos atitinka teisės aktų reikalavimus ir jis turi geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo licenciją.

Savivaldybės institucijos turi iniciuoti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų, priklausančių kitiems subjektams, reikalingą viešajam geriamojo vandens tiekimui ir (ar) nuotekų tvarkymui perėmimą³³.

Nepakankamai sparčiai vyksta vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros perėmimas iš kitų asmenų, šiuo metu tiekiančių geriamajį vandenį gyventojams, dėl to neužtikrinama geriamojo vandens kokybė, neišnaudojamas Bendrovės, kaip specializuotas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonės, potencialas.

Išvados.

1. *Neatliekama Pasvalio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsena, teritorijos raidos tendencijos, nerengiamos stebėsenos ataskaitos.*
2. *Savivaldybėje nepakankamai sparčiai vyksta:*
 - 2.1. *gyventojų aprūpinimas viešojo vandens tiekėjo – Bendrovės tiekiamu vandeniu ir teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis.*
 - 2.2. *kitiems subjektams priklausančių ir/ar šeimininko neturinčių objektų, reikalingą viešajam geriamojo vandens tiekimui, perėmimas.*

²⁹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2015-12-22 sprendimas Nr. T1-195 „Dėl viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo paskyrimo“.

³⁰ UAB „Pasvalio vandenys“ pateikti duomenys.

³¹ Duomenys, pateikti Pasvalio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiajame plane, patvirtintame Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2010-11-13 sprendimu Nr. T1-246.

³² Čižiškių k., Šimonių k., Vilkagirio k., Stačiūnų k., Porių k., Žadeikonių k., Titkonų k., Norių k., Kalneliškio k., Stumbriškio k., Kidžionių k., Dагilnynės k., Barklainių k., Manikūnų k.

³³ Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas, 2006-07-13 Nr. X-764 (su vėlesniais pakeitimais), 16 str. 6 d.

2. BENDROVĖS FINANSINIAI RODIKLIAI

2.1. Bendrovės veikla pelninga, tačiau jos pelningumo rodikliai žemi

13. Vienas būdų įvertinti Bendrovės veiklą – finansinių rodiklių analizė, kuri leidžia įvertinti Bendrovės finansinių išteklių panaudojimą, turto būklę bei naudojamų priemonių pelningumą.

Nors analizuojamu laikotarpiu – 2017–2019 m., Bendrovės veikla buvo pelninga, jos pelningumo ir rentabilumo rodikliai žemi (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. UAB „Pasvalio vandenys“ 2017–2019 m. finansiniai rodikliai

Straipsnis	Metai		
	2019	2018	2017
Pajamos (tūkst. Eur)	1754,2	1851,0	1713,6
Sąnaudos (tūkst. Eur)	1712,6	1665,6	1656,5
Pelnas prieš apmokestinimą (tūkst. Eur)	41,6	185,4	57,1
Gynasis pelnas (tūkst. Eur)	32,2	155,3	38,2
Bendrovės rentabilumas ³⁴ (proc.)	1,9	9,3	2,3
Bendrovės gynasis pelningumas (gynojo marža) ³⁵ (proc.)	1,9	8,8	2,5
Turto pelningumas (turto grąža) (ROA) ³⁶ (ct.)	0,27	1,4	0,35
Nuosavo kapitalo pelningumas (ROE) ³⁷ (proc.)	0,9	4,2	1,1

Šaltinis. UAB „Pasvalio vandenys“ finansinių ataskaitų pagrindu Kontroles ir audito tarnybos atlirkti skaičiavimai

14. Bendrovės sąnaudos analizuojamu 2017-2019 metų laikotarpiu tolygiai augo, vidutiniškai apie 2 proc. Pajamos taip pat didėjo. Didesnį pajamų šuoli 2018 metais lémė dvi pagrindinės priežastys:

– Bendrovei suaktyvinus kontrolę, buvo nustatyta daugiau nelegalių geriamojo vandens ir nuotekų naudotojų, jiems teisės aktų nustatyta tvarka buvo apskaičiuotas mokesčis už nelegalų vandens sunaudojimą ir nuotekų išleidimą;

– vienas didžiausių Bendrovės abonentų – AB „Pieno žvaigždės“ 2018 metais vandens suvartojo 42 449 m³ daugiau nei 2019 metais³⁸ ir atitinkamai 2018 metais išleido 37 523 m³ daugiau nuotekų negu 2019 metais³⁹.

Nuo 2019 m balandžio 1 d. nežymiai keitėsi Bendrovės teikiamų paslaugų kainos, tačiau tai reikšmingos įtakos Bendrovės pajamoms neturėjo.⁴⁰ Bendrovės 2019 m. pajamų ir sąnaudų struktūra pateikta 3 ir 4 pav.

³⁴ Rentabilumas - pelno dalis, tenkanti vienam patirtų sąnaudų eurui.

³⁵ Gynasis pelningumas – tai įmonės veiklos finansinis rezultatas, vienas iš svarbiausių dydis įmonės savininkams. Gynasis pelningumas, kaij pardavimo pajamų ir gynojo pelno koeficientas, apibūdina įmonės veiklos pelningumą. Rodiklis mažiau 10 gali būti laikomas problematišku, žemiau 5 blogu. Didesnė rodiklio reikšmė parodo aukštesnį įmonės pelningumą.

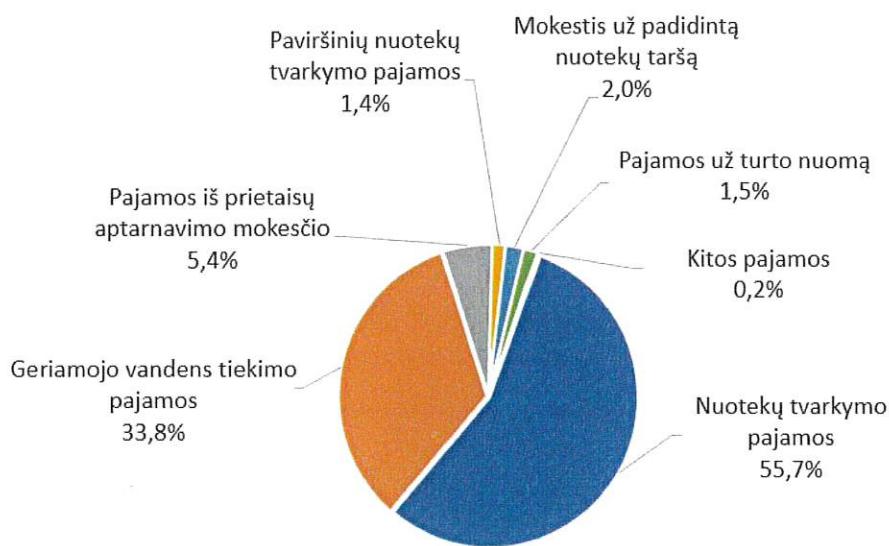
³⁶ Turto grąža (turto pelningumas) parodo kiek įmonė uždirba pelno lyginant su jos turtu. Normali turto grąža sudaro 8%-14%.

³⁷ Nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis (ROE) yra populiarus ir kartu lengvai suprantamas, bei paskaičiuojamas rodiklis, kuris parodo kiek efektyviai panaudojamas nuosavas įmonės kapitalas (įmonės savininkų investuoti pinigai ir turtas), t. y. kiek kiekvienam įmonės nuosavo kapitalo eurui tenka gynojo pelno.

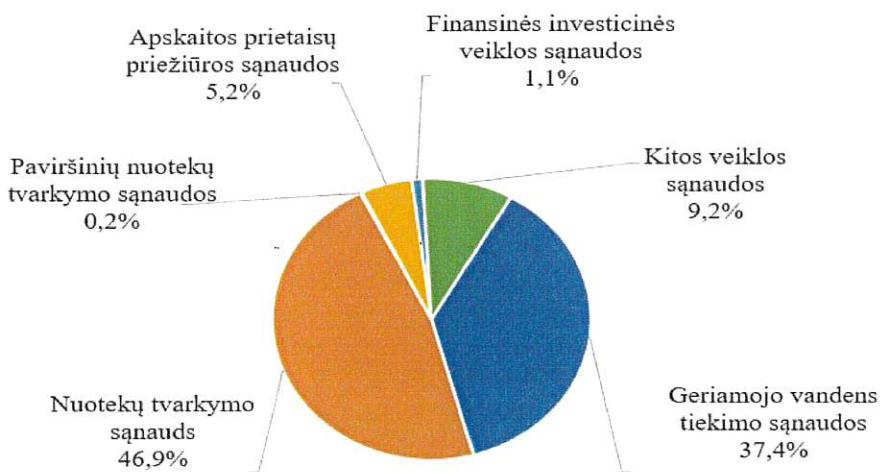
³⁸ AB „Pieno žvaigždės“ vandens sunaudojo 2018 m. – 424 210 m³, o 2019 m. – 380 761 m³.

³⁹ AB „Pieno žvaigždės“ nuotekų išleido 2018 m. – 386 658 m³, 2019 m. – 349 135 m³.

⁴⁰ Iki 2019 m. kovo 31 d. gyventojai už suvartotą geriamą vandenį ir nuotekų surinkimą mokėjo 1,30 Eur/m³ – gyvenantys individualiuose namuose ir 1,32 Eur/m³ – gyvenantys butuose, apskaitos prietaiso aptarnavimo kaina buvo individualiam namui 0,71 Eur ir 1,04 Eur butui. Nuo 2019 m. balandžio 1 d. buvo gyventojams už suvartotą geriamą vandenį ir nuotekų surinkimą kaina sumažėjo – 1,27 Eur/m³ (gyvenantiems individualiuose namuose) ir 1,30 Eur/m³ (gyvenantiems butuose). Apskaitos prietaiso aptarnavimo kaina šiek tiek padidėjo – individualiam namui 0,77 Eur apskaitos prietaisui, butui – 1,13 Eur apskaitos prietaisui.

3 pav. 2019 m. Bendrovės pajamų struktūra
Šaltinis – Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba

4 pav. 2019 m. Bendrovės sąnaudų struktūra
Šaltinis – Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba

15. Bendrovės turto pelningumo rodikliai 2017-2019 m. laikotarpiu žemi (žr. 3 lentelę.). Kiekvienas Bendrovės turto euras 2019 m. neuždirbo nei cento grynojo pelno (0,27 Eur). Taip yra todėl, kad Bendrovė yra didelio gamybinio kapitalo įmonė – 2019-12-31 Bendrovės turimo turto vertė yra 11,9 mln. Eur, vien tik ilgalaikis turtas sudaro 11,6 mln. Eur. Tokio didelio gamybinio kapitalo bazės reikalaujančiai veiklai reikalingos didelės investicijos gamybinio kapitalo atnaujinimui. Žemas turto pelningumo rodiklis rodo, kad Bendrovė gali susidurti su gamybinio kapitalo atnaujinimo sunkumais. Bendrovės turimas turtas vidutiniškai nusidėvėjęs apie 30 proc. Ilgalaikis turtas turi būti atnaujinamas ir įgyjamas iš nuosavų lėšų arba naudojant ilgalaikio finansavimo šaltinius.

Bendrovės auksinės balanso taisyklės koeficientas⁴¹ palyginus su norma (artimas 1) geras (2019 m. – 1,03), jis parodo, kad ilgalaikis turtas yra įsigyjamas naudojant tiek nuosavas lėšas, tiek ilgalaikio finansavimo šaltinius.

16. Nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis rodo, kad 2019 m. grynojo pelno forma grįžo 0,9 proc. investuotų savininkų lėšų, t. y. kiekvienas Bendrovės nuosavo kapitalo euras „atnešė“ nepilną centą grynojo pelno. Taip yra todėl, kad Bendrovės nuosavas kapitalas lyginant su uždirbamu pelnu yra labai didelis (2019 metais nuosavas kapitalas – 3 742 tūkst. Eur, grynasis pelnas – 32,2 tūkst. Eur), vien tik įstatinį kapitalą sudaro 3 107,6 tūkst. Eur. Savivaldybė nėra nustačiusi siektinos kapitalo grąžos.
17. Dividendai – akcininkui paskirta pelno dalis, proporcinga jam nuosavybės teise priklausančių įmonės akcijų nominalajai vertei⁴². Iš Savivaldybės biudžetą gali būti mokami dividendai. Savivaldybė, kaip Bendrovės savininkė, nėra nustačiusi siektino dividendų pajammingumo rodiklio. Iš Bendrovės paskirstytino pelno dividendams skirta 2017 m. – 6,0 tūkst. Eur (5,2 proc. grynojo pelno), 2018 m. – 20,0 tūkst. Eur (3,9 proc. grynojo pelno), 2019 m. dividendams neskirta.

Išvada. Nors Bendrovės veikla pelninga, jos pelningumo rodikliai nėra aukšti, nes Bendrovė yra didelio gamybinio kapitalo įmonė, teikianti viešąsias paslaugas. Akcininkui skirstant Bendrovės pelną tikslina didesnę pelno dalį skirti investicijoms ir gamybinio kapitalo atnaujinimui.

2.2. Bendrovė finansiškai stabili, bet mokumo rodikliai prastėja

18. Bendrovės finansinio stabilumo rodiklių analizė rodo, kad audituojamu laikotarpiu Bendrovė mokumo problemų neturi, gali laiku atsiskaityti už savo įsipareigojimus, tačiau prastėjantys bendrojo mokumo ir absoliutaus likvidumo rodikliai rodo prastėjančią Bendrovės finansinę padėtį:
 - įsiskolinimo koeficientas⁴³ geras, tačiau turi tendenciją didėti (2017 m. – 0,02, 2018 m. – 0,05, 2019 m. – 0,12), kuris rodo, kad Bendrovės įsipareigojimai auga greičiau negu turtas;
 - bendrasis mokumo koeficientas⁴⁴ geras, tačiau jis taip pat sparčiai mažėja (2017 m. – 14,8, 2018 m. – 6,9, 2019 m. – 2,7) ir rodo, kad nuosavų ir skolintų lėšų santykis kinta į neigiamą pusę, t.y. mažėja nuosavų lėšų;
 - absoliutaus likvidumo koeficientas⁴⁵ Bendrovėje sparčiai mažėja (2017 m. – 1,6, 2018 m. – 0,8, 2019 m. – 0,05). Jis rodo, kad Bendrovė turi labai ribotas galimybes trumpalaikiu turtu padengti trumpalaikius įsipareigojimus ir tai yra rizika Bendrovės likvidumui. Pinigų likutis 2019 m. pabaigoje sumažėjo daugiau kaip 7 kartus, lyginant su 2018 m. ir 2017 m. (2019 m. – 38,7 tūkst. Eur, 2018 m. – 282,6 tūkst. Eur, 2017 m. – 279,1 tūkst. Eur), o per vienerius metus mokėtinos sumos ir kitų įsipareigojimai 2019 metais padidėjo beveik dvigubai lyginant su 2018 metais ir keturis kartus – lyginant su 2017 metais. Staigū per vienerius metus mokėtinų sumų ir kitų įsipareigojimų padidėjimą lémė 2019 metais daugiau kaip tris kartus išaugę skolos už prekes, paslaugas ir darbus (2019 m. – 510,2 tūkst. Eur, 2018 m. – 183,5

⁴¹ Auksinės balanso taisyklės koeficientas rodo kokiu lygiu ilgalaikis turtas finansuojamas pastoviui kapitalu (nuosavomis lėšomis ir ilgalaikiais įsipareigojimais). Rezultatas laikomas geru kuomet yra lygus 1 ar arti jo.

⁴² Akcinių bendrovių įstatymo VIII-1835 60 straipsnio 1, 2 dalys.

⁴³ Įsiskolinimo koeficientas, dar vadintinas ir skolos koeficientu, parodo kiek 1-nam turto eurui tenka skolų. Kuo rodiklio reikšmė žemesnė, tuo skolos labiau padengtos turtu. Laikoma, kad koeficiente reikšmei esant žemiau 0,5 būklė yra gera, reikšmei esant virš 0,7 būklė laikoma nepatenkinama.

⁴⁴ Bendrasis mokumo koeficientas, dar vadintinas pastovaus mokumu koeficientu, parodo kiek 1-nam įmonės skolos eurui tenka nuosavo kapitalo. Rodiklis virš 1 parodo, kad įmonės nuosavos lėšos viršija skolintas. Rodiklio reikšmė žemiau 0,5 laikoma bloga, normalia apie 1, virš 2- gera.

⁴⁵ Absoliutus likvidumo koeficientas parodo įmonės sugebėjimą piniginėmis ar joms prilyginamomis lėšomis padengti trumpalaikius įsipareigojimus, faktiškai - kaip įmonė šiuo metu galėtų padengti visus trumpalaikius įsipareigojimus. Skaičiuojant šį rodiklį iš turto atimame ne tik atsargas, bet pirkėjų įsiskolinimą. Koeficiente dydis parodo kiek 1-nas trumpalaikį įsipareigojimų euras dengiamas pinigais ir jiems prilygintomis lėšomis.

tūkst. Eur). Grynujų pinigų sumažėjimą ir tuo pačiu įsiskolinimo augimą lėmė 2018 metais pradėti ir 2019 baigtį įgyvendinti bendrovės lėšomis 14–likos rajono gyvenviečių geriamojo vandens gerinimo įrenginių statybos darbai (417,1 tūkst. Eur), neplanuotai atsiradęs poreikis geriamojo vandens gręžinio įrengimui Pasvalio mieste (73,1 tūkst. Eur), kurie nebuvo numatyti Bendrovės veiklos plane ir investicinių projekto vykdymas. Pagal Bendrovės veiklos planą 2019 metais geriamojo vandens gerinimo įrenginiai buvo numatyti pastatyti tik Ličiūnų ir Puškoniu kaimuose. Bendrovės veiklos tēstinumui rizika nėra didelė.

Išvada. Bendrovė vykdo veiklą, kuri rinkos sąlygomis konkurencijos neturi – yra viešoji vandens tiekėja ir nuotekų tvarkytoja, kuri tiekia būtiną pirkėjų poreikiams patenkinti paslaugą, o pirkėjas priverstas mokėti nustatyta kainą, todėl finansiniu požiūriu yra pakankamai saugi. Iš Bendrovės veiklos yra uždirbamas nedidelis pelnas, tačiau pelningumo didinimo klausimas yra labai jautrus. Vandens vartojimas bei Bendrovės paslaugų pirkimas yra neišvengiamas – vartotojai turi mokėti nustatyta kainą. Bendrovės gaunamos pajamos turi padengti būtinčias sąnaudas. Turi būti siekiama kuo didesnio pelningumo mažinant sąnaudas, o ne didinant pajamas.

Bendrovės ilgalaikis turtas yra įsigytas naudojant ilgalaikio finansavimo šaltinius. Mokumo problemų Bendrovė šiuo metu neturi – mokumo rodiklių analizė rodo efektyvų piniginių lėšų panaudojimą, atsakingą finansų ir pinigų srautų valdymą, tačiau sparčiai praséjantys likvidumo rodikliai rodo Bendrovės finansinio stabilumo mažėjimą.

3. APSKAITOS IR TURTO VALDYMO PROBLE莫斯

Auditu metu įvertinę surinktus įrodymus teikėme pastabas dėl nustatyto neatitikimų – ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvų nustatymo, dėl turto gauto panaudos, patikėjimo pagrindais inventorizacijos tinkamo atlikimo, ilgalaikio turto apskaitos, kurie buvo taisomi audito metu.

3.1. Bendrovei perduoto turto apskaita

19. Pasvalio rajono savivaldybė vadovaudamasi LR Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu⁴⁶, savivaldybės funkcijoms vykdyti septyniomis panaudos sutartimis, penkiomis patikėjimo sutartimis ir keturiais direktoriaus įsakymais perdavė Bendrovei turto už 5 277,1 tūkst. Eur.

Turto perdavimas pagal panaudos sutartis

20. 2009-2014 metais panaudos sutartimis perduota turto už 1 844,1 tūkst. Eur (įsigijimo savikaina). Panaudos sutartimis perduota: 1 993,84 m videntiekio tinklų, 3 375,55 m nuotekų tinklų, 3 videntiekio, 4 nuotekų linijos (nenurodant tinklų ilgio), 6 siurblinės, 2 artezinai gręžiniai, 1 nugeležinimo stotis, 5 perpumpavimo stotys, 2 vandens bokštai, 2 valymo įrenginiai.

4 lentelė. Turtas perduotas pagal panaudos sutartis

Eil. Nr.	Vietovė	Panaudos sutarties data ir numeris ir terminas	Perduoto turto vertė, tūkst. Eur
1.	Nakiškių k., Pasvalio raj.	2009-12-31, Nr. ASR-456, 10 metų	321,0
2.	Kraštų k., Pasvalio raj.	2009-12-31, Nr. ASR-457, 10 metų	46,8
3.	Valakėlių k., Pasvalio raj.	2009-12-31, Nr. ASR-461, 10 metų	390,8
4.	Mešlalaukio k., Pasvalio raj.	2012-10-10, Nr. ASR-434, 10 metų	249,6
5.	Lavėnų k., Pasvalio raj.	2014-09-01, Nr. ASR-388, 10 metų	447,8

⁴⁶ LR Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729 su vėlesniais pakeitimais, 12, 14 str.

6.	Vilniaus g., Biržų g., Kalno g., Stoties g., Pasvalys ir Aukštikalnių k., Pasvalio raj.	2014-09-17, Nr. ASR-407, 10 metų	181,2
7.	Dvareliškių g., Pasvalys	2014-09-18, Nr. ASR-408, 10 metų	206,9
			1 844,1

21. Trijų panaudos sutarčių (Nakiškių k., Kraštų k., Valakėlių k.) terminai pasibaigę 2019-12-31, nors Bendrovė ir toliau eksplotuoja perduotus įrenginius.
Audito metu nustatėme, kad trimis panaudos sutartimis, (Nakiškių k., Kraštų k., Valakėlių k., sutarčių terminas pasibaigęs 2019-12-31) Bendrovei perduotas 758,6 tūkst. Eur (įsigijimo savikaina) turtas, neapskaitytas Savivaldybės administracijos apskaitoje. Audito metu neradome įrodymų, kad minėtas turtas nuosavybės teise priklauso Savivaldybei.
22. Įstatymas numato⁴⁷, kad nekilnojamomo turto panaudos sutartys registruojamos Nekilnojamomo turto registre. Bendrovė Nekilnojamomo turto registre įregistruavo tik vieną panaudos sutartį (2014-09-01 Nr. ASR-388) dėl nekilnojamomo turto Lavėnų k.

Turto perdavimas pagal patikėjimo sutartis

23. 2016– 2019 metais patikėjimo sutartimis perduota turto už 3 433,0 tūkst. Eur (įsigijimo savikaina).

5 lentelė. Turtas perduotas pagal patikėjimo sutartis

Eil. Nr.	Vietovė	Panaudos sutarties data ir numeris ir terminas	Perduoto turto vertė, tūkst. Eur
1.	Pasvalys	2016-06-13, Nr. SU-9, 5 metai	232,3
2.	Stačiūnų k.	2017-04-28, Nr. ASR-148, 10 metų	4,4
3.	Narteikių, Pajiešmenių, Kalno, Tetirvinų, Krinčino, Kriklinių, Vilkiškių, Rinkūnų, Namišių, Grūžių, Kiemėnų, Švobiškio k.	2018-10-25, Nr. ASR-523, 10 metų	2 861,9
4.	Pasvalys	2019-06-27 ASR- 366, 5 metai	46,2
5.	Daujėnų, Joniškėlio, Krinčino, Namišių, Pasvalio apylinkių, Pumpėnų, Pušaloto, Saločių, Vaškų seniūnijose	2019-12-31 ASR-611, 10 metų	288,3
			3 433,0

Vadovaujantis 12-ojo verslo apskaitos standarto (toliau – VAS) 7 ir 8 punktų nuostatomis, rizikos perdavimu laikomas momentas, kai įmonė įgyja teisę valdyti, naudoti materialųjį turą ir juo disponuoti, tampa atsakinga už materialųjį turą ir jai priklauso materialiojo turto teikiama nauda. Rizikos perdavimo momentas paprastai aptariamas sutartyje. Jei turtas priklauso įmonei nuosavybės teise arba įmonė valdo, naudoja turą ir juo disponuoja patikėjimo teise ir sutartyje nenumatyta kitas rizikos perdavimo momentas, laikoma, kad su turtu susijusi rizika įmonei perduota sutarties sudarymo momentu. Nustatant, ar su turtu susijusi rizika yra perduota įmonei, būtina laikytis turinio svarbos principo, o ne formalų reikalavimų. LR Civilinis Kodeksas taip pat nustato turto perdavimą patikėjimo sutartimi⁴⁸.

⁴⁷ Lietuvos Respublikos nekilnojamomo turto registro įstatymo pakeitimo įstatymas, Nr. IX-391, 2001 m. (su vėlesniais pakeitimais), 15 straipsnio 2 dalies 5 punktas.

⁴⁸ Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatas patikėjimo sutartimi patikėtojas perduoda patikėtinui savo turta patikėjimo teise tam tikram laikui, o patikėtinis įsipareigoja valdyti, naudoti turą ir juo disponuoti patikėtojo ar jo nurodyto asmens (naudos gavėjo) interesams. Turto perdavimas kitam asmeniui patikėjimo teise nepakeičia turto nuosavybės teisés, todėl patikėjimo teise gautas turtas apskaitoje turi būti registruojamas atsižvelgiant į naudos ir rizikos perdavimą. Jeigu patikėtojas perduoda patikėtinui valdyti, naudoti savo turą ir juo disponuoti patikėtojo ar trečiojo asmens naudai, toks turtas registruojamas nebalansinėse patikėtinio sąskaitose. Jei patikėtojas turto teikiamos naudos gavėju nurodo patikėtinį, toks turtas

Savivaldybės administracija Bendrovei patikėjimo teise perduotą turtą nurašė iš apskaitos, todėl nuo turto perdavimo momento neskaičiavo nusidėvėjimo. Bendrovė patikėjimo teise gauto turto neregistravo balansinėje apskaitoje, todėl nuo turto gavimo momento neskaičiavo nusidėvėjimo. Bendrovė 2019 metų finansinių ataskaitų rinkinyje sumažino ilgalaikio turto balansinę vertę 1 837,4 tūkst. Eur, o nusidėvėjimo sąnaudas – 110,0 tūkst. Eur, nes apskaitoje neapskaitė pagal patikėjimo sutartį perduoto turto ir neskaičiavo nusidėvėjimo sąnaudų.

24. Įstatymas numato, kad Nekilnojamomo turto registre turi būti įregistruotos patikėjimo daiktinės⁴⁹. Bendrovė Nekilnojamomo turto registre neįregistruavo nei vienos patikėjimo sutarties.
Auditu metu Bendrovė balansinėje sąskaitoje registravo turtą perduotą pagal patikėjimo sutartis.

Turto perdavimas laikinai eksplloatuoti

25. 2010-2017 metais keturiais Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais Bendrovei perduoti laikinai eksplloatuoti videntiekio ir nuotekų tinklai:
- iki tol, kol bešeimininkiai objektai bus pripažinti Savivaldybės nuosavybe;
 - iki kol Savivaldybės administracija parengs šių įrenginių įregistravimui Nekilnojamomo turto registre visus reikalingus dokumentus ir perduos Bendrovei nuolatiniam naudojimui.

6 lentelė. Turtas perduotas laikinai eksplloatuoti

Eil. Nr.	Vietovė	Įsakymo data ir numeris	Perduoto turto vertė, tūkst. Eur
1.	Pajiešmenių k.	2010-01-25, DV-60	nenurodyta
2.	Ličiūnų k.	2011-10-20, DV-772	nenurodyta
3.	Kubiliūnų k.	2016-08-25, DV-554	nenurodyta
4.	Iciūnų k.	2017-01-17, DV-42	nenurodyta

26. Bendrovei eksplloatuoti perduoti videntiekio ir nuotekų sistemų įrenginiai neregistravoti Savivaldybės administracijos apskaitoje. Nuo turto perdavimo momento iki šiol nebuvvo atlkti jokie turto pripažinimo bešeimininkiais ir įteisinimo veiksmai.

Išvada. Bendrovė eksplloatuoja turtą, kurį Savivaldybės administracija buvo perdavusi panaudos teise Bendrovei naudoti veikloje, tačiau sutartys pasibaigę ir neatnaujintos nuo 2019-12-31. Bendrovė apskaitoje neapskaitė ir neskaičiavo nusidėvėjimo turtui, kurį Savivaldybės administracija perdavé Bendrovei veiklai vykdyti pagal patikėjimo sutartį. Auditu metu ilgalaikis turtas perduotas pagal patikėjimo sutartis įregistruotas Bendrovės apskaitoje. Bendrovė Nekilnojamomo turto registre neregistravovo nei panaudos nei patikėjimo sutarčiu (išskyrus vieną – nekilnojamasis turtas Lavėnų k.)

Savivaldybė perdavé Bendrovei turtą, kuris neapskaitytas Savivaldybės administracijos apskaitoje ir auditu metu neradome įrodymų, kad turtas nuosavybės teise priklauso Savivaldybei. Savivaldybėje nuo 2010 m. nebuvvo vykdomi jokie turto pripažinimo bešeimininkiais ir įteisinimo klausimai.

rodomas patikėtinio balanse. Patikėjimo teise gautas turtas registravojamas vertė ne didesne už to turto tikrąjį vertę, o jei perdavimo akte vertė nenurodyta, patikėtinis ją nustato atsižvelgdamas į to turto tikrąjį vertę. Ekonominės naudos gavimas ne visada siejamas su nuosavybės teise. Įmonė gali turėti ekonominės naudos ir iš turto, kuris nėra jos nuosavybė, tačiau ji gauna to turto teikiamą naudą.

⁴⁹ Nekilnojamomo turto registro įstatymo pakeitimo įstatymas, Nr. IX-391, 2001 m. (su vėlesniais pakeitimais), 9 ir 11 straipsniai.

3.2. Bendrovei perduoto/neperduoto turto valdymas ir naudojimas

27. Audito metu atrankos būdu pasirinktose vietovėse⁵⁰ atlikome ne tik Bendrovei nuosavybės teise priklausančio, bet ir panaudos, patikėjimo pagrindais perduoto turto faktinį patikrinimą vietoje ir įvertinome, ar turtas naudojamas Bendrovės veikloje.
- Patikrinimo vietoje pasirinktose vietovėse metu nustatyta, kad Bendrovė nenaudoja funkcijoms vykdysti dalies Savivaldybės perduoto turto ir nesikreipia dėl perdavimo/grąžinimo Savivaldybei arba eksploatuoja turtą, kurio Savivaldybė nėra perdavusi naudojimui (žr. 7 lentelę):
- neeksploatuoja – 2 artezinių gręžinių, 2 vandens bokštų;
 - eksploatuoja, nors turtas neperduotas naudojimui – 3 valymo įrenginius, vandens tiekimo sistemą, nuotekų valyklą ir perpumpavimo stotį už 512,2 tūkst. Eur.
28. Patikrinus Savivaldybės apskaitoje apskaitytus videntiekio ir nuotekų infrastruktūros įrenginius bei statinius bei apklausus Bendrovės atsakingus asmenis, nustatyta, kad Bendrovė eksploatuoja daugiau objektų už 365,5 tūkst. Eur, kurie Bendrovei nebuvo perduoti naudojimui:
- Pasvalio miesto seniūnijoje – videntiekio tinklai, lietaus nuotekų šalinimo tinklai už 239,2 tūkst. Eur;
 - Saločių seniūnijoje – videntiekio komunikacijos ir valymo įrenginiai už 110,5 tūkst. Eur;
 - Daujėnų seniūnijoje – 2 arteziniai šuliniai, kanalizacija ir inžineriniai tinklai už 15,3 tūkst. Eur;
 - Joniškėlio apylinkių seniūnijoje – Meškalaukio videntiekio tinklai už 0,5 tūkst. Eur;
29. Bendrovės funkcijų vykdymui turi būti perduoti visi geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo bei lietaus nuotekų įrenginiai ir statiniai, nuosavybės teise priklausantys Savivaldybei, apskaitytis Savivaldybės administracijos apskaitoje, kurių Bendrovė šiuo metu neeksploatuoja:
- lietaus kanalizacija Joniškėlio m.,
 - videntiekis Daniūnų k., Krinčino sen.,
 - paviršinio vandens nuleistuvas Krinčino sen.,
 - videntiekio gręžinys Smilgelių k. ir kt.

7 lentelė. Bendrovės veikloje naudojamas/ nenaudojamas turtas

Eil. Nr.	Vietovės pavadinimas	Bendrovės nuosavybės teise valdomas turtas	Savivaldybės panaudos, patikėjimo pagrindais ir laikinai eksploatuoti perduotas turtas	Savivaldybės neperduotas turtas
1.	Talačkonių k.	Geriamojo vandens ruošykla, videntiekio tinklai	Kanalizacijos tinklai, nuotekų valyklė, videntiekio tinklai, nuotekų perpumpavimo stotis su fekaliniu siurbliu (Bendrovė eksploatuoja)	Valymo įrenginiai (Bendrovė eksploatuoja)
2.	Pumpėnai	Videntiekio ir nuotekų tinklai, valymo įrenginių kompleksas	Artezinis gręžinys (Bendrovė eksploatuoja)	Vandens bokštas ir požeminiai vandens tiekimo vamzdynai, videntiekio bokštas (Bendrovė neeksploatuoja, nereikalingi, nes pastatytu nauji)

⁵⁰ Talačkonių k., Pumpėnai, Vilkiškių k., Mikoliškio k., Pajiešmenių k., Kraštų k., Valakėlių k., Narteikių k., Nakiškių k., Adampolio k., Pasvalio miesto valymo įrenginiai.

3.	Vilkiškių k.	Grežinys	Vandens gerinimo ir geležies šalinimo įrenginiai, videntiekio tinklai, lietaus nuotekų tinklai (Bendrovė eksplotuoja)	Vandens tiekimo sistema, lietaus kanalizacijos sistemos (Bendrovė eksplotuoja)
4.	Mikoliškio k.	Geriamojo vandens ruošykla, videntiekio tinklai, kanalizacijos tinklai, nuotekų linija, artezinis šulinys	Kanalizacijos tinklai, Vandentiekio tinklai, 2 arteziniai grežiniai, fekalinė kanalizacija (Bendrovė neeksplotuoja 1 artezinio grežinio)	Nuotekų valykla ir perpumpavimo stotis (Bendrovė eksplotuoja)
5.	Pajiešmenių k.	Grežinys, geriamojo vandens ruošykla	Perpumpavimo stotis, valymo įrenginiai, videntiekio ir nuotekų tinklai (Bendrovė eksplotuoja)	Valymo įrenginiai (Bendrovė eksplotuoja)
6.	Kraštų k.	Vandens gerinimo statinys, videntiekio tinklai, lietaus nuotekų tinklai	Vandens bokštas, valymo įrenginiai, perpumpavimo stotis, videntiekio tinklai, nuotekų tinklai (Bendrovė neeksplotuoja vandens bokšto)	
7.	Valakelių k.	Grežinys, geriamojo vandens ruošykla, videntiekio tinklai, valymo įrenginiai	Videntiekio tinklai, nuotekų tinklai, perpumpavimo stotis (Bendrovė eksplotuoja)	Vandens bokštas (Bendrovė neeksplotuoja)
8.	Narteikių k.	Geriamojo vandens ruošykla, gręžtinis šulinys, videntiekio tinklai, kanalizacijos tinklai, turbina	Nuotekų, videntiekio, kanalizacijos tinklai (Bendrovė eksplotuoja)	Inžinieriniai statiniai - vandens bokštas (Bendrovė neeksplotuoja)
9.	Nakiškių k.	Vandens gerinimo ir geležies šalinimo statinys, videntiekio tinklai, lietaus nuotekų tinklai, artezinis grežinys	Artezinis grežinys, vandens bokštas, perpumpavimo stotis, valymo įrenginiai (Bendrovė neeksplotuoja artezinio grežinio ir vandens bokšto)	2 arteziniai grežiniai, daugiabučių namų valymo įrenginiai (Bendrovė eksplotuoja, išskyrus 2 artezinius grežinius)
10.	Adampolio k.	Valymo įrenginių pastatas	x	x

Išvada. Bendrovė savo veikloje naudoja turą, kuris jokiais teisės aktais neperduotas naudojimui arba neeksplotuoja perduoto pagal panaudos ir patikėjimo sutartis turto, tačiau nesikreipia dėl nenaudojamo turto grąžinimo Savivaldybės administracijai. Bendrovei neperduoti visi su vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo funkcija susiję objektais nuosavybės teise priklausantys Savivaldybei.

3.3. Bendrovės nuosavybės teise valdomo turto apskaita

30. Vadovaujantis 12-ojo VAS 54 punkto nuostatomis, parengus ilgalaikį materialujį turą naudoti, jo nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos.
Bendrovė vykdo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įrenginių, statinių rekonstrukcijos ir remonto darbus, naujų objektų statybos darbus tiek savo, tiek rangovų pajėgumais. Nustatėme, kad ilgalaikio turto suformavimas (perkėlimas iš nebaigtos statybos sąskaitos į ilgalaikio turto sąskaitas), įvedimas į

eksploataciją ir nusidėvėjimo skaičiavimo pradžia, yra daug vėlesni, nei turtas parengiamas naudojimui. Dėl to mažinamos ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos, atitinkamai didinama balansinė turto vertė.

Turto parengimo naudoti ir pavėluoto įvedimo į eksploataciją pavyzdžiai

- 2019 m. naujai pastatytos ir įrengtos 16 geriamojo vandens ruošykļų pastatų. Pagal ilgalaikio turto pajamavimų aktus, darbai atliki 2019 m. vasario, balandžio mén., VĮ Registru centras įregistruoti 2019 m. rugpjūčio, rugsėjo mén., tačiau ilgalaikio turto pajamavimo ir įvedimo į eksploataciją aktai surašyti tik 2019 m. gruodžio 31 d. Nusidėvėjimas 2019 metais nebuvo skaičiuojamas.
- Joniškėlio miesto vandenvietės pastato stogo remonto darbų verte padidinta pastato įsigijimo savikaina 2019 m. sausio 1 d., nors darbai atliki ir per davimo- priėmimo aktu perduoti 2018 m. gegužės 17 d.
- Vandentiekio tinklų įrengimas Vaškų g., Pasvalys – darbai atliki 2018 m. spalio mén., įvedimas į eksploataciją 2019-12-31.
- Vandentiekio tinklų įrengimas Nepriklausomybės g. – darbai atliki 2018 m. spalio mén., įvedimas į eksploataciją 2019-12-31.
- Vandentiekio tinklai Žadeikiai – Stačiūnai – darbai atliki 2019 m. spalio mén., į eksploataciją 2019-12-31.
- Vandentiekio tinklai Dūdiškių g. Pumpėnai – darbai atliki 2019 m. balandžio mén., įvedimas į eksploataciją 2019-12-31 ir t.t.

31. Vadovaujantis 12-ojo VAS 35 punkto nuostatomis, kai kuriais atvejais ilgalaikis materialusis turtas turi būti remontuojamas pagal techninio eksploatavimo ar panašios dokumentacijos reikalavimus ir joje nustatytais periodais, kad būtų užtikrinamas saugus ir patikimas jo naudojimas. Šiuo atveju remonto išlaidas įmonė turi pripažinti turtu ir nudėvēti per laikotarpį iki kito numatomo to turto remonto. Bendrovė, 2019 metais atlikusi septynių transporto priemonių remontą, remonto išlaidomis (10,1 tūkst. Eur) padidino transporto priemonių įsigijimo vertę, nudėvint per laikotarpį iki tų transporto priemonių nusidėvėjimo laikotarpio pabaigos, nesivadovauta VAS nuostatomis.

Turto inventorizacija

32. Viena svarbiausių bet kurios įmonės vidaus kontrolės priemonių, siekiant užtikrinti apskaitos duomenų teisingumą ir užkirsti kelią turto grobstymui, yra turto inventorizacija. Be to, apskaitos duomenys turi būti pagrįsti turto ir įsipareigojimų inventorizavimo duomenimis⁵¹. Vyriausybės patvirtintos Inventorizacijos taisyklės⁵² reglamentuoja ribotas civilinės atsakomybės juridinių asmenų inventorizaciją. Bendrovės ilgalaikis turtas naudojamas Bendrovės veikloje, apskaita vedama tinkamai (išskyrus ankščiau paminėtus atvejus) – įsigytas ilgalaikis turtas apskaitytas, nurašytas vadovaujantis teisės aktais, turtui teisingai skaičiuojamas nusidėvėjimas/amortizacija. Bendrovės ilgalaikis turtas ir atsargos inventorizuojami vadovaujantis Inventorizacijos taisyklių nuostatomis, išskyrus tai,
- inventorizuojamas ne pagal turto buvimo vietą (17.1. punktas),
 - turto, gauto pagal panaudos bei patikėjimo sutartis, inventorizacijos duomenys neatitinka sutarčių duomenų bei Savivaldybės administracijos apskaitoje registruoto turto perduoto pagal panaudos ar patikėjimo sutartis duomenų.

⁵¹ Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas, 2015-05-14 Nr. XII-1696 (su vėlesniais pakeitimais), 16 str. 8 d.

⁵² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 patvirtintos Inventorizacijos taisyklės (su vėlesniais pakeitimais)

Teisinė turto registracija

33. Įstatymas⁵³ numato, kad Nekilnojamojo turto registre registruojami šie nekilnojamieji daiktai, jeigu jie Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo nustatyta tvarka yra suformuoti kaip atskiri nekilnojamojo turto objektais ir jiems suteiktas unikalus numeris: 1) žemės sklypai; 2) statiniai; 3) butai daugiaubiuose namuose; 4) patalpos.

Bendrovės ilgalaikio turto sąrašus sutikrinus su Nekilnojamojo turto registro įrašais, nustatyta, kad Bendrovės apskaitoje apskaitytu statinių, tačiau dalis statinių Nekilnojamojo turto registre neregistravoti.

Nekilnojamojo turto registre neįregistruoto turto pavyzdžiai:

- Valakėlių k. valymo įrenginiai;
- Vandentiekio ir kanalizacijos tinklai Aukštikalnių gyv.,
- Vandentiekio ir kanalizacijos tinklai Pasvalio m. ir kt.

34. Bendrovė geriamojo vandens tiekimui nebenaudoja vandens bokštų, tačiau vadovas nėra priėmęs sprendimą dėl Bendrovės veikloje nenaudojamo turto nurašymo, jo pardavimo ar likvidavimo.

Bendrovės apskaitoje registravoti geriamojo vandens tiekimo veikloje nenaudojami vandens bokštai:

Ivedimo į eksploataciją data	Objektas	Inventorinis Nr.	Įsigijimo vertė, Eur	Turto buvimo vieta
2012-06-22	Vandens bokštas	10652E	1 016,86	Puodžių k.,
2013-08-27	Vandens bokštas	10793E	2 794,54	Kiemelių k., Pasvalio apyl.sen.
2015-10-30	Vandens bokštas	10890	1 050,21	Norgėlų k., Joniškėlio apyl.sen.
1998-01-26	Vandens bokštas	267E	198,19	Gulbinėnų k., Krinčino sen.
1998-01-26	Vandens bokštas	268E	113,59	Gulbinėnų k., Krinčino sen.
1998-01-26	Vandens bokštas	269E	4 372,97	Vaškai, Vaškų sen.
1998-01-26	Vandentiekio bokštas	202E	2 983,09	Ustukių k., Pasvalio apyl.sen.
1977-11-01	Vandentiekio bokštas	6099E	104 307,33	Panevėžio g. 21, Pasvalys gelžbet.

35. Analogiška situacija ir Savivaldybės administracijoje:

- Bendrovei pagal panaudos ar patikėjimo sutartis perduoti vandens bokštai, kurie nenaudojami ir nereikalingi Bendrovės funkcijoms vykdyti;
- Savivaldybės administracijos apskaitoje registravoti nenaudojami vandens bokštai, tačiau nepriimti sprendimai dėl jų nurašymo ir likvidavimo;
- Priimti sprendimai dėl nereikalingo turto pripažinimo nereikalingu arba netinkamu naudoti ir turto nurašymo, tačiau vandens bokštai nelikviduoti (nenugriauti), turtas iš apskaitos nenaurašytas.

Išvada. Bendrovė ilgalaikį materialuji turtą įveda į eksploataciją vėliau nei turtas parengiamas naudojimui, todėl nusidėvėjimą pradedamas skaičiuoti pavėluotai. Bendrovėje turto inventoriaciją turi trūkumų: turtas inventorizuojamas ne pagal buvimo vietą, panaudos ir patikėjimo teise valdomo turto duomenys neatitinka sutarčių duomenų. Bendrovėje ne visas turtas registruotas Nekilnojamojo turto registre. Tieki Savivaldybės administracijos, tiek Bendrovės apskaitoje registruota Bendrovės veikloje nenaudojamo turto – vandens

⁵³ Nekilnojamojo turto registro įstatymo pakeitimo įstatymas, Nr. IX-391, 2001 m. (su vėlesniais pakeitimais), 9 ir 11 straipsniai.

bokštai, dėl kurių nepriimti sprendimai dėl pripažinimo nereikalingais ir nesiimama priemonių jų likvidavimui.

3.4. Atostoginių kaupinių inventorizacija

36. Atlikus audito procedūras, nustatyta, kad buvo neteisingai apskaičiuojamos nepanaudotos kasmetinių atostogų dienos iki 2019-12-31 (pvz. laikotarpis nuo 2019-10-02 iki 2019-12-31), kai darbuotojui priklauso papildomos atostogų dienos už nepertraukiamą darbo stažą darbo vietoje⁵⁴. Todėl apskaičiuota 1-3 darbo dienos nepanaudotų kasmetinių atostogų dienų per mažai, atitinkami neteisingai apskaičiuotas atostogų rezervas.

Išvada. Audito metu įvertinę surinktus įrodymus teikėme pastabas dėl nustatyto neatitikimų – atostogų grafiko sudarymo Bendrovėje, dėl atostogų suteikimo ne už darbo metų laikotarpi, dėl vienos atostogų dalies trumpesnės nei 10 darbo dienų suteikimo, kurie buvo taisomi audito metu.

4. FINANSINIUS IR ŽMOGIŠKUOSIUS IŠTEKLIUS BENDROVĖ VALDO ATSAKINGAI

4.1. Darbo organizavimas Bendrovėje rationalus

37. Darbo organizavimas – tai priemonių sistema, pagal kurią galima rationaliai panaudoti turimą personalą taikant rationalų darbo pasidalijimą, darbo metodus, darbo vietų organizavimą ir aptarnavimą, darbo sąlygas ir darbuotojų motyvavimą. Aiški įmonės organizacinė struktūra, rationalus darbo funkcijų paskirstymas ir pokyčių šioje srityje analizė turi tiesioginės įtakos įmonės veiklos rezultatams ir tikslų pasiekimui. Tinkamai sukurta ir gerai veikianti įmonės darbo organizavimo sistema leidžia efektyviai ir rationaliai valdyti žmogiškuosius ir finansinius išteklius.

Audito metu laikėmės nuostatos, kad darbo organizavimo sistema užtikrina efektyvų žmogiškųjų ir finansinių išteklių panaudojimą, jeigu:

- Darbo organizavimo procesai tinkamai reglamentuoti Bendrovės vidaus teisės aktais ir priimami savalaikiai sprendimai dėl darbo organizavimo pokyčių;
- Darbo užmokestis, skatinamosios išmokos apskaičiuojama ir mokama vadovaujantis teisės aktų ir Bendrovės vidaus dokumentų reikalavimais.

Siekiant nustatyti, ar pakankamai ir tinkamai reglamentuoti Bendrovės darbo organizavimo procesai, buvo analizuojami Bendrovės vidaus dokumentai, valdymo struktūra, darbuotojų pareiginiai nuostatai, darbo sutartys. Siekiant išsiaiškinti, ar Bendrovėje laikomasi darbo užmokestij reglamentuojančių teisės aktų, atrankos būdu buvo patikrintas darbo užmokesčio nustatymo, apskaičiavimo ir išmokėjimo teisingumas.

38. Bendrovės darbo organizavimą reglamentuojantys lokaliniai teisės aktai parengti, jie atitinka teisės aktų reikalavimus, yra išsamūs ir aiškūs. Personalo dokumentai sutvarkyti tinkamai. Bendrovė teisės aktų nustatyta tvarka organizuojama ir vykdo dokumentų saugojimą.
39. Bendrovės valdyba patvirtino Bendrovės administracinię valdymo schemą ir pareigybės⁵⁵. Bendrovės direktorius patvirtino pareigybų sąrašą, kuriame 48 pareigybės. Pareigybų skaičius Bendrovėje kinta

⁵⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-06-21 nutarimu Nr. 496 „Dėl darbo kodekso įgyvendinimo“ patvirtintas Papildomų atostogų trukmės, suteikimo sąlygų ir tvarkos aprašas.

⁵⁵ UAB „Pasvalio vandenys“ valdybos posėdžio 2015-03-20 protokolas Nr. P-1;

nežymiai. Lyginant su kitomis tai pačiai grupėi (III vandens tiekimo įmonių grupė) priskirtomis vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonėmis, Bendrovėje vidutinis darbuotojų skaičius yra mažiausias.

8 lentelė. Duomenys apie vidutinį darbuotojų skaičių III vandens tiekimo įmonių grupei priklausančiose įmonėse 2017- 2019 metais

Eil. Nr.	Įmonės pavadinimas	Metai		
		2019	2018	2017
1.	UAB „Pasvalio vandenys“	50	45	45
2.	UAB „Jonavos vandenys“	90	92	91
3.	UAB „Palangos vandenys“	92	98	98
4.	UAB „Kėdainių vandenys“	124	131	133
5.	UAB „Plungės vandenys“	70	72	72
6.	UAB „Druskininkų vandenys“	66	66	66
7.	UAB „Šilutės vandenys“	103	105	110
8.	UAB „Giraitės vandenys“	84	87	94
9.	UAB „Tauragės vandenys“	91	105	106
10.	UAB „Telšių vandenys“	110	117	126
11.	UAB „Ukmergės vandenys“	82	86	86
12.	UAB „Kaišiadorių vandenys“	84	87	74
13.	UAB „Rokiškio vandenys“	65	64	64

Šaltinis. Vandens tiekėjų asociacijos pateikti Vändentvarkos įmonių 2017-2019 metų veiklos rodikliai

Išnagrinėjus darbuotojų funkcijų kaitą nustatėme, kad Bendrovėje sukurta valdymo struktūra užtikrina efektyvų žmogiškųjų išteklių panaudojimą. Pagrindiniai pokyčiai personalo srityje – darbuotojų atliekamų funkcijų perskirstymas, siekiant optimaliai panaudoti darbuotojų darbo laiką užtikrinant tinkamą darbų organizavimą pagal susiklosčiusią realią situaciją.

40. Darbo apmokėjimo sistema patvirtinta Bendrovės direktoriaus 2018 m. gruodžio 29 d., kuri vėliau du kartus tikslinta. Darbuotojai su Darbo apmokėjimo sistema supažindinti. Darbo apmokėjimo sistema nesuderinta su darbuotojų atstovais, nes Bendrovėje nėra veikiančios profesinės sąjungos, o Darbo taryba nesudaryta, nors Bendrovės vadovas du kartus jos sudarymą iniciavo.

Išanalizavę Darbo apmokėjimo sistemą, Bendrovei pateikėme pastebėjimus⁵⁶, į kuriuos audito metu buvo atsižvelgta.

Bendrovėje taikoma laikinė ir vienetinė darbo apmokėjimo sistema. Darbuotojams, dirbantiems pamainomis, nustatomas valandinis atlygis, o darbuotojams, dirbantiems nekintančiu darbo laiko režimu – mėnesinis darbo užmokesčis. Patikrinus darbo užmokesčio nustatymo, apskaičiavimo ir išmokėjimo teisingumą, neatitikimų nenustatėme.

Bendrovės darbo užmokesčio sąnaudos su darbdavio įmokomis socialiniam draudimui 2019 m. sudarė 36,0 proc. visų sąnaudų. Darbo užmokesčio sąnaudos 2019 metais, lyginant su 2018 metais, padidėjo 1 proc. Bendrovės vadovų (vidutinis vadovų skaičius 2019 metais - 2,71) darbo užmokesčis sudaro apie 12 proc. visų darbo užmokesčio sąnaudų.

Išvada. Bendrovės darbo organizavimą reglamentuojantys lokaliniai teisės aktai parengti laikantis teisės aktų reikalavimų, o nustatyta valdymo struktūra užtikrina pakankamai racionalų ir efektyvų žmogiškųjų išteklių panaudojimą.

Sukurta Darbo apmokėjimo sistema leidžia racionaliai paskirstyti ir naudoti finansinius išteklius. Darbo užmokesčis darbuotojams nustatomas, apskaičiuojamas ir išmokamas vadovaujantis teisės aktais.

⁵⁶ Pasvalio rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos 2020 m. spalio 2 d. raštas Nr. KS-84 „Dėl audito metu nustatytų neatitikimų“.

4.2. Viešųjų pirkimų organizuojami skaidriai

41. Efektyvus viešųjų pirkimų organizavimas ir valdymas padeda įmonei gerinti veiklos rezultatus, nes pirkimų tikslas – nusipirkti tai, ko reikia perkančiai organizacijai, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas, t. y., įsigytį numatytomis ir atliekamomis funkcijoms būtinės prekes, paslaugas ar darbus, už įprastinę kainą, kurią mokėtų kiekvienas racionalus fizinis ar juridinis asmuo. Perkančioji organizacija turi užtikrinti, kad atliekant pirkimo procedūras ir nustatant laimėtoją būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų.
Siekėme nustatyti, ar prekių, paslaugų ir darbų pirkimai Bendrovėje vykdyti laikantis viešųjų pirkimų principų, vertinome Bendrovės prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų reglamentavimą, organizavimą ir vykdymą.
42. Viešųjų pirkimų organizavimas Bendrovėje reglamentuotas bei viešųjų pirkimų vykdymas ir vidaus kontrolė dokumentuota.

Vertinome Bendrovės prekių ir darbų viešuosius pirkimus:

- vandens gerinimo įrenginių statybos darbų pirkimą⁵⁷;
- šaldo vandens skaitiklių pirkimą⁵⁸
- automobilių degalų pirkimą⁵⁹.

Visi minėti pirkimai vykdyti per Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą. Vykdant pirkimus ir parenkant prekių tiekėją ir darbų rangovą procedūrinių pažeidimų ir neatitikimų teisės aktų reikalavimams nenustatyta. Lėšos prekėms ir darbams pirkti panaudotos ekonomiškai, įsigytą tai, kas reikalinga.

Išvada. Neatitikimų Bendrovei vykdant viešuosius pirkimus nenustatėme – lėšos prekėms, paslaugoms ir darbams pirkti panaudotos ekonomiškai, įsigytą tai, kas reikalinga.

5. TEIKIAMŲ PASLAUGŲ KAINOS PATVIRTINTOS LAIKANTIS TEISĖS AKTŪ

43. Pagal Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo⁶⁰ 34 straipsnio nuostatas, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų bazinės kainos nustatomos trejų metų reguliavimo laikotarpiui, tačiau jos turi būti perskaičiuojamos kiekvienais metais. Bazinė kaina nustatoma remiantis tam tikrais principais: numatomomis būtinosiomis paslaugų teikimo sąnaudomis, nustatyta licencijuojamoje veikloje naudojamo turto verte, protingumo kriterijų atitinkančia investicijų grąžą, įvertintomis būtinosisios veiklos plano įgyvendinimo sąnaudomis ir įtaka kainos augimui, paslaugų teikimo efektyvumo rodikliais.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – VKEKK) geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuje tvirtina geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, nuotekų tvarkymo paslaugų bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodiką⁶¹ ir kontroliuoja, kaip ji taikoma.

⁵⁷ Sutartys: 2018-09-25 Nr. R/18/18; 2018-10-11 Nr. R/18/19; 2018-11-09 Nr. R/18/20; 2018-11-29 Nr. R/18/21; 2019-01-15 Nr. R/18/22; 2019-02-21 Nr. R/19/03;

⁵⁸ 2019-02-18 sutartis BN;

⁵⁹ 2019-08-01 sutartis Nr. 619-2;

⁶⁰ LR Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas, 2006-07-13 Nr. X-764 (su vėlesniais pakeitimais)

⁶¹ Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2006-12-21 nutarimas Nr. 03-92 „Dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“

VKEKK yra suskirsčiusi geriamojo vandens tiekėjus ir nuotekų tvarkytojus į grupes pagal ataskaitinio laikotarpio teikiamų vandens tiekimo paslaugų pardavimo kiekius. 2019 m. Bendrovė buvo priskirta III grupei (žr. 3 priedas), kur paslaugų pardavimai – nuo 901 iki 1500 tūkst. m³ per metus. Pagal VKEKK informaciją⁶², Pasvalyje geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo kaina (be PVM) 1,04 – 1,11 Eur/m³ yra mažiausia III grupei priskirtose įmonėje (4 priedas).

Geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai, vadovaudamiesi Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodika, parengia ir, suderinę su VKEKK, teikia savivaldybės tarybai tvirtinti Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų bazinių kainų projektą.

Savivaldybių tarybų nustatytos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų bazinės kainos perskaičiuojamos kiekvienais metais ir galioja 12 mėnesių nuo šių kainų įsigaliojimo dienos. 2018 m. spalio mėn. Savivaldybės taryba patvirtino⁶³ Bendrovės geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų bei atskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros ir vartotojų aptarnavimo paslaugų bazinės kainas, suderintas su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija⁶⁴. Šios kainos Bendrovės teikiamų paslaugų vartotojams taikomos nuo 2018-12-01.

Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bazinės kainos pokyčiai nurodyti lentelėje

9 lentelė. Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bazinės kainos pokyčiai (be PVM) Eur/m³

Eil. Nr.	2	Nuo 2015-01-01 ⁶⁵	Nuo 2017-06-01 ⁶⁶	Nuo 2018-12-01 ⁶⁷	Skirtumas (5-4)
1	3	4	5	6	
1	Vartotojams perkantiems paslaugą bute	1,06	1,09	1,07	-0,02
2	Vartotojams perkantiems paslaugą individualių namų poreikiams	1,06	1,07	1,05	-0,02
3	Buities ir komerciniams poreikiams	1,32	1,13	1,11	-0,02
4	Vartotojams perkantiems paslaugą daugiabučių namų poreikiams	1,06	1,06	1,04	-0,02
5	Nuotekų transportavimo asenizacijos transporto priemonėmis	-	3,86	3,86	0,00
6	Abonentams perkantiems paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugas	-	0,14	0,14	0,00

Išvada. Bendrovės tiekimo vandens ir nuotekų tvarkymo kainos patvirtintos laikantis teisės aktų reikalavimų ir yra mažiausios tarp III grupei priklausančių įstaigų.

⁶²https://www.regula.lt/SiteAssets/vanduo/2020%20spalis/Tarybos%20suderintos%20Bazines%20kainos_2020%2010%202015.pdf

⁶³ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018-10-24 sprendimas Nr. T1-221 „Dėl uždarosios akcinės bendrovės „Pasvalio vandenys“ perskaičiuotų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų bazinių kainų nustatymo“

⁶⁴ Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2018-07-12 nutarimas Nr. O3E-216.

⁶⁵ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. spalio 22 d. sprendimas Nr. T1-189;

⁶⁶ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 27 d. sprendimas Nr. T1-88;

⁶⁷ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. spalio 24 d. sprendimas Nr. T1-221.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos numeris jų eilės numeris	Rekomendacija	Subjektas, kuriam rekomendacija pateikta	Veiksmas/ Priemonės/Komentarai*	Rekomendacijų igvydintinimo ir informavimo apie igvydintinimą data*
Savivaldybės administracijai:				
1.	Kasmet nustatyti ir patvirtinti veiklos užduotis UAB „Pasvalio vandenys“ direktoriui, pradedant 2021 metais.	Savivaldybės administracijai	Bus nustatytos ir patvirtintos veiklos užduotys UAB „Pasvalio vandenys“ direktoriui	Kasmet iki balandžio 1 d.
2.	Patiksinti ir/ ar parengti naujai Pasvalio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiųjų planą, užtikrinti nuolatinę jo stebéseną ir ataskaitų parengimą.	Savivaldybės administracijai	2020 m. liepos 21 d. pasirašyta Pasvalio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų valymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano koregavimo paslaugos Sutartis Nr. ASR-395. Pagal sutartį planas turi būti parengtas. Pakoreguotas planas bus teikimas Savivaldybės tarybai tvirtinimui. Bus vykdoma nuolatinė plano vykdymo stebésena. Bus rengiamos ataskaitos teisės aktų nustatyta tvarka.	Iki 2021 m. Liepos 21 d. Nuol. Stebésenos ataskaita parengiama iki kitų metų sausio 31 d. ir ja parengus, skelbiama savivaldybės interneto svetainėje.
3.	Siekiant, kad gyventojai būtu aprūpinami aukštos kokybės geriamuoju vandeniu, sparčiau spręsti bešeimininkų iš kitų subjektų valdomų vandenietiekos objektų perdavimo UAB „Pasvalio vandenys“ Klausima.	Savivaldybės administracijai	Bus atliekamos bešeimininkų iš kitų subjektų valdomų vandenitarkos identifikavimo ir šiu objektų perdavimo UAB „Pasvalio vandenys“ procedūros.	2022-04-30
4.	Išsiaiškinti turto, perduoto Bendrovei pagal panaudos sutartis (Nakiškių, Kraštų, Valakelių kaimuose), ir Administracijos direktoriaus įsakymais (be sutarčių) perduoto laikinai eksplotuoti turto nuosavybės priklausomybę ir spręsti šio turto apskaitos klausimą.	Savivaldybės administracijai	Perduotas UAB „Pasvalio vandenys“ pagal panaudos sutartis ir laikinai eksplotuoti perduotas turtas, neapskaitytas Savivaldybės apskaitoje, bus išrašytas į bešeimininkio turto sąrašą ir teisės aktų nustatyta tvarka bus vykdomos turto ieteisinimo procedūros	2021-04-30
5.	Perduoti UAB „Pasvalio vandenys“ eksplotuoti geriamojo vandens tiekimui ir nuotekų tvarkymui reikalingus objektus, esančius Savivaldybės apskaitoje.	Savivaldybės administracijai	Bus perduoti UAB „Pasvalio vandenys“ pagal patikėjimo sutartis geriamojo vandens tiekimui ir nuotekų tvarkymui reikalingi objektai, esantys Savivaldybės apskaitoje	2021-04-30

6.	Priimti sprendimus dėl nenaudojamo, nereikalingo UAB „Pasvalio vandenys“ funkcijoms vykdyti turto.	Savivaldybės administracijai	Bus priimti sprendimai dėl nenaudojamo, nereikalingo UAB „Pasvalio vandenys“ funkcijoms vykdyti turto tolesnio panaudojimo	2021-04-30
UAB „Pasvalio vandenys“:				
7.	Inicijuoti naujų sutarčių sudarymą, Bendrovės eksploatuojamam turui, kurio sutartybės yra pasibaigę.	UAB „Pasvalio vandenys“	Bendrovėje bus inicijuojamas naujų sutarčių sudarymas eksploatuojamam turui, kurio sutartybės yra pasibaigę.	Iki 2020-12-01
8.	Nekilnoamojo turto registre įregistruoti visą Bendrovės registruotiną turą bei turto panaudos ir patikėjimo sutartis.	UAB „Pasvalio vandenys“	Atsižvelgiant į planuojamą likusį neregistruotą registruotiną turta įregistruoti nekilnojamą turto registre.	Ne mažiau 1 objektas per metus.
9.	Grąžinti Savivaldybės administracijai Bendrovės veikloje nenaudojamą, nereikalingą funkcijoms vykdyti, Savivaldybės turta.	UAB „Pasvalio vandenys“	Bendrovėje bus pradėtas, Bendrovės veikloje nenaudojamo, nereikalingo funkcijoms vykdyti, turto gražinimas Savivaldybės administracijai.	Iki 2021-07-01
10.	Užtikrinti, kad turtas būtų įvedamas į eksplotaciją iš karto, kai parengiamas naudojimui.	UAB „Pasvalio vandenys“	Atsižvelgiant į pastebėjimus, turtas 2020 m. įvedamas į eksplotaciją iš karto, kai parengiamas naudojimui.	Nuolat. Informuoti 2021-03-15
11.	Padidinus ilgalaike materialojo turto išsigijimo savikainą, nusidėvėjimą skaičiuoti pagal Verslo apskaitos standartų nuostatas.	UAB „Pasvalio vandenys“	Atsižvelgiant į pastebėjimus, padidinus ilgalaike materialojo turto išsigijimo savikainą, nuo 2020 m. nusidėvėjimas bus skaičiuojamas pagal Verslo apskaitos standartų nuostatas.	Nuolat. Informuoti 2021-03-15
12.	Inventorizacija atliktai teisės aktų nustatyta tvarka.	UAB „Pasvalio vandenys“	Inventorizacija, kuri bus atliktai teisės aktų nustatyta tvarka.	Iki 2020-12-31
13.	Priimti sprendimus dėl veikloje nenaudojamo, nereikalingo Bendrovės turto.	UAB „Pasvalio vandenys“	Bendrovėje bus peržiūrėtas turimas turtas iš priimti sprendimai dėl jo tinkamumo naudoti įmonės veikloje. Įmonės veikloje nebenaudojamas ar nebentinkamas naudoti turtas bus nurāystas, parduotas ar likviduotas.	Iki 2020-12-31

*-priemones ir terminus rekomendacijų plane patelė UAB „Pasvalio vandenys“, Pasvalio rajono savivaldybės administracija.

Atstovas ryšians atsakingas už Kontrolės ir auditu tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:
L. e. p. vyr. finansininkė-ekonomistė Milda Savickaitė, tel. 8-451-34268; el.pastas: buhalterija@pasvaliovandenys.lt

Savivaldybės kontrolierė

Rima Juodokienė

Kontrolės ir auditu tarnybos vyriausioji patarėja

Ilma Palukėnaitė

PRIEDAI

UAB „Pasvalio vandenys“
veiklos audito ataskaitos
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

TAAIS – Tarptautiniai aukščiausiuų audito institucijų standartai

LRV- Lietuvos Respublikos Vyriausybės

LR – Lietuvos Respublika

Savivaldybė – Pasvalio rajono savivaldybė

Bendrovė – UAB „Pasvalio vandenys“

Įstatai – 2019-09-06 juridinių asmenų registre įregistruoti UAB „Pasvalio vandenys“ įstatai

Mokslinė literatūra, rodiklių vertinimo metodika – įvairūs Lietuvos ir užsienio aprašomieji straipsniai, nurodantys priimtinias arba siektinas finansinių rodiklių reikšmes

MMA – LR Vyriausybės nustatytas minimalios mėnesinės algos dydis

CK – Civilinis kodeksas

UAB „Pasvalio vandenys“
veiklos audito ataskaitos
2 priedas

Audito metodai ir apimtis

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti UAB „Pasvalio vandenys“ veiklą efektyvumo, ekonomiškumo ir rezultatyvumo aspektais.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar Bendrovės veikla efektyvi ir pelninga;
- ar Bendrovė racionaliai naudoja ir valdo turimus išteklius;
- ar valdymo organai tinkamai vykdė jiems priskirtas funkcijas.

Audituojamas subjektas – UAB „Pasvalio vandenys“

Audituojamas laikotarpis – 2019 metai

Auditas atliktas pagal Valstybinio auditu reikalavimus⁶⁸ ir tarptautinius aukščiausiuju audito institucijų standartus (TAAIS)⁶⁹.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyriai/poskyriaus	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslai
1. Bendrovės veiklos rezultatyvumo įvertinti negalėjome	<u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome Bendrovės: – Planinius dokumentus; – Metinius pranešimus; – Visuotinio akcininkų susirinkimo, valdybos posėdžių protokolus; – Direktorius įsakymus; – Istatus; – Kitus dokumentus ir teisės aktus.	Siekiant įvertinti, ar Bendrovės veikla rezultatyvi, vertinome Bendrovės 2015-2019 m. veiklos planą. Ar nustatytos ir įgyvendinamos Bendrovės veiklos strategijoje užsibrėžtiems tikslams pasiekti numatytos priemonės, nustatyti ar Bendrovės veiklos strategija siekiama didinti Bendrovės veiklos efektyvumą. Įvertinti Valdybos Bendrovei nustatytų veiklos rodiklių 2018 m. įgyvendinimą, ar nustatyti metiniai veiklos rodikliai siejasi su strateginiais tikslais.
	<u>Palyginamoji analizė</u> Analizavome planų, nustatytų rodiklių įgyvendinimą.	Nustatyti, ar vykdomi planai. Palyginti 2018 m. Bendrovei nustatytų rodiklių siektinas reikšmes su pasiektomis.
	<u>Skaičiavimas</u> Lėšų panaudojimo, nustatytų rodiklių reikšmių apskaičiavimas.	Apskaičiuoti Bendrovei nustatytų veiklos rodiklių pasiektais reikšmes.
	<u>Pokalbiai</u> su Bendrovės vadovu, kitais darbuotojais.	Susipažinti su Bendrovės vykdoma veikla, aptarti nustatytų veiklos rodiklių ir strateginių tikslų įgyvendinimą.
2. Bendrovės finansiniai rodikliai	<u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: – Finansines ataskaitas, apskaitos duomenis; – valdybos posėdžių protokolus; – direktorių įsakymus;	Surinkti auditui reikalingus įrodymus, įvertinti priimamų sprendimų ekonominį efektyvumą ir pagrįstumą bei finansinę padėtį ir veiklos tendencijas, analizuojant Bendrovės pajamas ir sąnaudas.

⁶⁸ Valstybės kontrolerius 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

⁶⁹ 3000 TAAIS „Veiklos auditu standartas“, prieiga per internetą: <http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=350>.

	<ul style="list-style-type: none"> - Bendrovės pirminius apskaitos dokumentus. 	
	<p><u>Skaičiavimas</u> Iš finansinių ataskaitų duomenų skaičiavome Bendrovės finansinius santykinius rodiklius ir vertinome pagal normatyvinius finansinių santykinių rodiklių standartus. Analizavome: gaunamas pajamas ir patiriamas sąnaudas;</p>	Atlikti finansinių santykinių rodiklių skaičiavimus ir analizę, įvertinti ar: - Bendrovės vadovybė geba pelningai naudoti patikėtas lėšas ir uždirbtį pelną iš pagrindinės Bendrovės veiklos, efektyviai naudoti visą turą ir savininkų investicijas; - Bendrovė moki ir finansiškai stabili. Atlikti: - pajamų ir sąnaudų analizę ir nustatyti pagrindinius pajamų šaltinius, įvertinti didžiausias patiriamas sąnaudas;
	<p><u>Palyginamoji analizė</u> Lyginome Bendrovės einamujų finansinių rezultatų duomenis su ankstesniu metu duomenimis.</p>	Įvertinti Bendrovės veiklos tendencijas bei priimamų sprendimų ekonominį efektyvumą – palyginti 2017– 2019 m. Bendrovės finansinės būklės pokyčių tendencijas.
	<p><u>Pokalbiai</u> su Bendrovės vadovu, kitais darbuotojais.</p>	Susipažinti su Bendrovės vykdoma veikla. Aptarti nustatytus neatitikimus ir jų sprendimo būdus.
3. Turto valdymo problemos	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome: - LR teisés aktus reglamentuojančius ilgalaikio turto apskaitą, nusidévėjimo/amortizacijos normatyvų nustatymą, inventorizacijos atlikimą. - Bendrovės direktoriaus įsakymus dėl ilgalaikio turto (vertės, nusidévėjimo normatyvų nustatymo, nurašymo, inventorizacijos atlikimo), - Nagrinėjome Bendrovės sutartis dėl ilgalaikio turto panaudos, patikėjimo sutartis; - Registrų centro išrašų duomenis. - Bendrovės apskaitos registrus, pirminius dokumentus, susijusius su ilgalaikio turto įsigijimu, nurašymu, naudojimu veikloje.</p>	Nustatyti ar: <ul style="list-style-type: none"> - turtas apskaitomas, inventorizuojamas, nurašomas vadovaujantis teisés aktais, - pagal teisés aktų nuostatas nustatyti nusidévėjimo / amortizacijos normatyvai; - atliekama inventorizacija, inventorizacijos rezultatai sutikrinti su apskaitos duomenimis, neatitikimai atspindėti apskaitoje;
	<p><u>Skaičiavimas: ir duomenų analizė:</u> - ar teisingai nustatyti nusidévėjimo/amortizacijos normatyvai; - ar teisingai apskaičiuojamas nusidévėjimas/amortizacija; - turto naudojimą veikloje. Patikrinome ilgalaikį turą natūroje.</p>	Nustatyti: <ul style="list-style-type: none"> - ar teisingai skaičiuojamas nusidévėjimas / amortizacija; - ar ilgalaikis turas naudojamas Bendrovės veikloje.
	<p><u>Pokalbiai</u> su Bendrovės direktoriumi, kitais darbuotojais.</p>	Išsiaiškinti, ar néra problemų: <ul style="list-style-type: none"> - turto valdymo ir kontrolės srityje, - ar Bendrovės įsigytas, gautas turas apskaitomas, įvedamas į eksploataciją, nurašomas vadovaujantis teisés aktais;

		<ul style="list-style-type: none"> - ar tinkamai ir efektyviai valdomas Bendrovės turtas (patikėjimo, panaudos ir nuosavybės teise).
	<p><u>Palyginamoji analizė</u></p> <p>Lyginome Bendrovės:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inventoriacijos duomenis su apskaitos duomenimis, finansinėmis ataskaitomis; - Bendrovės apskaitoje registruotus pastatus ir statinius lyginome su Registru centro duomenimis apie Bendrovės nuosavybėn iregistruotus pastatus. 	<p>Patikrinti, ar visas Bendrovės apskaitoje esantys turtas ir visi įsipareigojimai inventorizuojami.</p>
4. Finansinius ir žmogiškuos ius išteklius Bendrovė valdo atsakingai	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome LT teisės aktus reglamentuojančius darbo santykius, LR statistiniai duomenimis, susijusius su vidutiniu šalies darbo užmokesčiu. Bendrovės įstatus, Valdybos posėdžių protokolus; pareigybų aprašymus, Bendrovės vidaus dokumentus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Darbo organizavimo taisykles; - Darbo apmokėjimo sistemą; - darbo sutartis, - veiklos ir personalo įsakymus; - Darbo užmokesčio apskaičiavimo ir išmokėjimo dokumentus; 	<p>Siekiant įvertinti ar Bendrovė racionaliai naudoja ir valdo žmogiškuosius išteklius, surinkti informaciją apie Bendrovės struktūrą.</p> <p>Nustatyti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ar darbo organizavimo procesai tinkamai reglamentuoti Bendrovės vidaus teisės aktais ir priimami savalaikiai sprendimai dėl darbo organizavimo pokyčių; - ar patvirtinti pareiginiai nuostatai, ar darbuotojai pasirašytinai su jais supažindinti; - ar darbo sutartys sudarytos teisės aktų nustatyta tvarka; - ar darbo užmokestis apskaičiuojamas ir mokamas vadovaujantis teisės aktų ir bendrovės vidaus dokumentų reikalavimais;
	<p><u>Palyginamoji analizė</u></p> <p>Analizavome, ar Bendrovės teisės aktais tinkamai nustatyti darbo organizavimo procesai, ar priimami savalaikiai sprendimai dėl darbo organizavimo pokyčių, nagrinėjome Bendrovės valdymo struktūros ir darbuotojų kaitą.</p> <p>Analizavome, ar bendrovėje yra patvirtinti visų darbuotojų pareiginiai nuostatai, ar jie atitinka teisės aktus ir vykdomas funkcijas, ar darbuotojai su jais pasirašytinai supažindinti.</p> <p>Analizavome darbo apmokėjimo sistemą, Bendrovės darbo apmokėjimo praktiką ir darbuotojų darbo užmokesčio pagrįstumą, jo dydį, darbo užmokesčio sąnaudų struktūroje.</p> <p>Palyginome Bendrovės darbo vietas valandos kainą su statistiniais duomenimis.</p>	<p>Atlikti darbo užmokesčio sąnaudų analizę pagal veiklos sritis, išsiaiškinti Bendrovės darbuotojų darbo užmokesčio lygį, lyginant su šalies rodikliais.</p>
	<u>Skaičiavimas:</u>	Nustatyti:

	<ul style="list-style-type: none"> – Iš Bendrovės pateiktų duomenų skaičiavome darbuotojų kaitą, mokamą darbo užmokesčij, darbo užmokesčio sąnaudas pagal vykdomas funkcijas, darbo vienos valandos savikainą. 	<ul style="list-style-type: none"> – vadovaujančių darbuotojų darbo užmokesčio nustatymo tinkamumą; – vidutinį darbo užmokesčij, vidutinį salyginį ir sarašinį darbuotojų skaičių;
	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u></p> <p>Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> – LR teisės aktus, reglamentuojančius viešujų pirkimų organizavimą ir vykdymą; – viešujų pirkimų dokumentus; – sutartis ir su jomis susijusius kitus dokumentus; 	Nustatyti, ar sukurta efektyvi pirkimų organizavimo ir kontrolės aplinka, ar Bendrovė racionaliai naudojo lėšas vykdyma viešujų pirkimų procedūras.
	<p><u>Palyginamoji analizė:</u></p> <p>- 2018–2019 m. atrinktus viešujų pirkimų dokumentus.</p>	Nustatyti, ar ekonomiškai naudojamos lėšos prekėms, paslaugoms ir darbams įsigyti, ar įsigyta tai, kas reikalinga, ivertinti pirkimo-pardavimo sutarčių sudarymą ir vykdymą.
	<p><u>Pokalbiai</u></p> <p>su Bendrovės vadovu, kitais darbuotojais,</p>	Išsiaiškinti, ar néra problemų:
5. Teikiamų paslaugų kainos patvirtintos laikantis teisės aktų	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u></p> <p>Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> – LR teisės aktus, reglamentuojančius teikiamų paslaugų kainų nustatymą; – kitus dokumentus ir teisės aktus. 	Nustatyti, ar Bendrovės teikiamos geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugų, bei kitų Bendrovės teikiamų paslaugų kainos nustatytos vadovaujantis teisės aktais.
	<p><u>Palyginamoji analizė</u></p> <p>Lyginome atitinkamų laikotarpių ir atitinkamų tiekėjų teikiamų paslaugų kainas, vandens suvartojojimą.</p>	Nustatyti Bendrovės teikiamų paslaugų kainų ir vandens suvartojojimo pokyčius. Palyginti teikiamų paslaugų kainas su kitais tiekėjais.

UAB „Pasvalio vandenys“
veiklos auditu ataskaitos
3 priedas

Geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų grupės

Grupė	Imonės pavadinimas
I grupė (paslaugų pardavimai nuo 7501 tūkst. m 3 per metus)	UAB „Vilniaus vandenys“, UAB „Kauno vandenys“, AB „Klaipėdos vanduo“
II grupė (paslaugų pardavimai nuo 1501 iki 7500 tūkst. m 3 per metus)	UAB „Aukštaitijos vandenys“, UAB „Dzūkijos vandenys“, UAB „Sūduvos vandenys“, UAB „Šiaulių vandenys“, UAB „Utenos vandenys“, UAB „Mažeikių vandenys“
III grupė (paslaugų pardavimai nuo 901 iki 1500 tūkst. m 3 per metus)	UAB „Druskininkų vandenys“, UAB „Jonavos vandenys“, UAB „Giraitės vandenys“, UAB „Kaišiadorių vandenys“, UAB „Kėdainių vandenys“, UAB „Palangos vandenys“, UAB „Pasvalio vandenys“, UAB „Plungės vandenys“, UAB „Rokiškio vandenys“, UAB „Šilutės vandenys“, UAB „Tauragės vandenys“, UAB „Telšių vandenys“, UAB „Ukmergės vandenys“
IV grupė (paslaugų pardavimai nuo 501 iki 900 tūkst. m 3 per metus)	UAB „Jurbarko vandenys“, UAB „Kretingos vandenys“, UAB „Radviliškio vandenys“, UAB „Raseinių vandenys“, UAB „Šakių vandenys“, UAB „Trakų vandenys“, UAB „Varėnos vandenys“, UAB „Vilkaviškio vandenys“
V grupė (paslaugų pardavimai nuo 201 iki 500 tūkst. m 3 per metus)	UAB „Anykščių vandenys“, UAB „Akmenės vandenys“, UAB „Birštono vandentiekis“, UAB „Biržų vandenys“, UAB „Ignalinos vanduo“, UAB „Joniškio vandenys“, UAB „Kelmės vanduo“, UAB „Kupiškio vandenys“, UAB „Kuršėnų vandenys“, UAB „Molėtų vanduo“, UAB „Pakruojo vandentiekis“, UAB „Prienų vandenys“, UAB „Šilalės vandenys“, UAB „Širvintų vandenys“, UAB „Skuodo vandenys“, UAB „Zarasų vandenys“

UAB „Pasvalio vandenys“
veiklos audito ataskaitos
4 piedas

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų palyginimas

UAB „Pasvalio vandens“ teikiamų paslaugų kainų pokyčio ir kainų su tai pačiai grupėi prisiskirtų bendrovės teikiamų paslaugų kainomis (be PVM) palyginimas*, Eur

Ūkio subjekto pavadinimas		UAB Rokiskio vandeny s	UAB Palangos vandeny s	UAB Taurigė s vandeny s	UAB Šilutės vandeny s	UAB Giraitės vandeny s	UAB Druskininkų vandeny s	UAB Pasvalio vandeny s	UAB Kėdainių vandeny s	UAB Karišiado riu vandeny s	UAB Plungės vandeny s	UAB Ukmergė s vandeny s	UAB Jonavos vandeny s	UAB Telšių vandeny s
2 Perskaic iuotos bazinės kainos 2018-01-18 Nr. O3E-20, 49 ²	2 Perskaic iuotos bazinės kainos 2018-07-20 Nr. O3E-225	1 Perskaic iuotos bazinės kainos 2019-06-11 Nr. O3E-213	2 Perskaic iuotos bazinės kainos 2018-12-13 Nr. O3E-444	1 Perskaic iuota bazinė kaina 2018-06-14 Nr. O3E-199	1 Perskaic iuota bazinė kaina 2018-07-12 Nr. O3E-216	1 Perskaic iuota bazinė kaina 2018-09-20 Nr. O3E-290	1 Perskaic iuota bazinė kaina 2019-02-14 Nr. O3E-53	1 Perskaic iuota bazinė kaina 2019-06-18 Nr. O3E-586	1 Perskaic iuota bazinė kaina 2019-10-11 Nr. O3E-191	1 Perskaic iuota bazinė kaina 2019-06-12 Nr. O3E-191	1 Perskaic iuota bazinė kaina 2019-06-18 Nr. O3E-191	1 Perskaic iuota bazinė kaina 2019-06-12 Nr. O3E-191	1 Perskaic iuota bazinė kaina 2019-06-12 Nr. O3E-191	
Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nutarimas		2018-02-22 Nr. O3E-24 ²	2019-01-25 Nr. O3E-33 ²	2019-02-08 Nr. O3E-33 ²	2019-02-08 Nr. O3E-33 ²	2019-02-08 Nr. O3E-33 ²	2019-02-08 Nr. O3E-33 ²	2019-02-08 Nr. O3E-33 ²	2019-02-08 Nr. O3E-33 ²	2019-02-08 Nr. O3E-33 ²	2019-02-08 Nr. O3E-33 ²	2019-02-08 Nr. O3E-33 ²	2019-02-08 Nr. O3E-33 ²	2019-02-08 Nr. O3E-33 ²
Paslaugų kainos taikomos nuo 2018-04-01 iki 2019-03-01		0,56	0,77	0,82	0,79	0,88	0,63	0,46	1,00	0,84	0,75	0,88	1,00	1,19
vartotojams perkantiams paslaugą bute		0,52	0,77	0,82	0,75	0,86	0,63	0,45	0,90	0,76	0,73	0,86	0,98	1,17
vartotojams, perkantiams paslaugą individualiai gvy. namu ar kitu patalpą, skirtu asmeniniams, seimos ar namų reikmėms, iivedose abonentams, perkantiams paslaugą būties ir komerciniams poreikiams bei perkantiams geriamajį vandenį, skirtą kaštam vandeniu ruoštis ir tiekiantis abonentams abonentams, perkantiams gerianajį vandenį, skirtą patalpoms šildyti ir tiekianti, vartojančius ir abonentus bei gerianajį vandenį, skirtą kaštam vandeniu ruoštis ir tiekianti vartotojams, ir vartotojų kategorijai, perkantčiai paslaugą daugiačiau namu iivede		0,65	0,89	0,92	0,81	0,95	0,72	0,52	1,00	0,86	0,82	0,95	1,04	1,27
Geriausiojo vandens teikimo kainai, m ³		0,52	0,70	0,81	0,75	0,86	0,63	0,45	0,90	0,74	0,73	0,85	0,95	1,16

Atiskaitomos apskaitos prietaisai butui per men.		Įrengtas atsiskaitomasis apskaitos prietaisas kai dėl techninių ar kitų priežasčių nera galimybės įrengti atsiskaitomėjo apskaitos prietaiso	0,48	1,26	1,19	1,21	1,50	1,90	0,93	1,41	1,55	1,34	1,41	0,82	0,87
sezoniniams abonentams	-	1,07	-	-	-	-	0,64	0,61	1,20	0,76	0,78	1,16	0,57	0,59	
vartotojams, perkantieiams paslauga buvei	0,95	0,99	1,30	1,50	1,23	0,64	0,61	1,20	0,76	0,78	1,16	0,57	0,57	0,59	
vartotojams, perkantieiams paslauga individualių gyv. namų ar kitų patalpu, skirtu asmeninėms, seimos ar namų reiknėms, išradose abonentams, perkantieiams paslauga buties ir komerciniams poreikiams bei perkantieiams geriamajį vandenį, skirtą kaštam vandeniu ruoštį ir ištekamą vartotojams, ir vartotojų kategorijai, perkancią paslaugą daugiaubčių namų ivade	0,86	0,99	1,30	1,40	1,21	0,64	0,60	1,07	0,68	0,77	1,14	0,56	0,56	0,57	
sezoniniams abonentams	0,84	0,98	1,28	1,31	1,21	0,63	0,59	1,07	0,67	0,75	1,13	0,54	0,54	0,57	
vartotojams, perkantieiams paslauga buvei	0,84	0,98	1,28	1,37	1,21	0,63	0,59	1,07	0,67	0,75	1,13	0,54	0,54	0,57	
sezoniniams abonentams	-	1,16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
vartotojams, perkantieiams paslauga buvei	1,51	1,76	2,12	2,29	2,11	1,27	1,07	2,20	1,60	1,53	2,04	1,57	1,57	1,78	
vartotojams, perkantieiams paslauga individualių ar kitų patalpu, skirtu asmeninėms, seimos ar namų reiknėms, išradose abonentams, perkantieiams paslauga buties ir komerciniams poreikiams bei perkantieiams geriamajį vandenį, skirtą kaštam vandeniu ruoštį ir ištekamą vartotojams, ir vartotojų kategorijai, perkancią paslaugą daugiaubčių namų ivade	1,38	1,76	2,12	2,15	2,07	1,27	1,05	1,97	1,44	1,50	2,00	1,54	1,54	1,74	
sezoniniams abonentams	-	1,16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
vartotojams, perkantieiams paslauga buvei	1,49	1,87	2,20	2,12	2,16	1,35	1,11	2,07	1,53	1,57	2,08	1,58	1,58	1,84	
sezoniniams abonentams	1,36	1,68	2,09	2,12	2,07	1,26	1,04	1,97	1,41	1,48	1,98	1,49	1,49	1,73	
ir nuotekų tvarkymo kaina, m ³	-	2,23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo asenčijos transporto priemonėmis kaina, Eur/m ³	-	7,34	3,95	5,46	3,39	5,47	3,86	6,29	4,92	5,69	4,32	5,36	5,36	-	
Paviršinių nuotekų tvarkymo kaina abonentams, perkantieims paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugas, Eur/m ³	-	-	0,10	0,12	0,15	0,26	0,14	0,08	0,13	0,25	0,11	0,20	0,20	0,09	

daugiaubčiu namo įvade, namui per men.	3,27	2,27	4,90	3,72	5,46	7,89	1,04	6,52	3,73	6,58	4,32	4,46	3,94
<i>individu alių, namų įvade ar kitų patalpų, skirtų asmeninėms, šeimoms ar namų reikmėms, išduse</i>	<i>1,12</i>	<i>1,06</i>	<i>1,01</i>	<i>0,92</i>	<i>1,22</i>	<i>2,04</i>	<i>0,64</i>	<i>1,16</i>	<i>1,07</i>	<i>0,92</i>	<i>1,03</i>	<i>0,68</i>	<i>1,67</i>
<i>irengtas atsiskaitomasis apskaitos prietaisus, apskaitos prietaisui per mén.</i>													
<i>kai dėl techninių ar kitų priežascių nėra galimybes iengti atsiskaitomojo apskaitos prietaiso, namui per mén.</i>	<i>0,65</i>	<i>0,50</i>	<i>0,51</i>	<i>0,38</i>	<i>0,41</i>	<i>1,14</i>	<i>0,23</i>	<i>0,74</i>	<i>0,47</i>	<i>0,30</i>	<i>0,56</i>	<i>0,39</i>	<i>0,68</i>
Vidutinė atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priėžūros ir vartotojų aptarnavimo paslaugos kaina abonentams, Eur/apskaitos prietaisui per mén.	2,53	4,45	2,07	3,23	4,98	10,98	1,28	2,59	4,51	2,12	2,87	2,06	2,06